

læger på private fertilitetsklinikker er i stand til at tilbyde den her behandling til kvinder, sådan at kvinder kan få lov til at definere det parforhold, de har, uden at det offentlige lovgivningsmæssigt blander sig i deres mulighed for at stifte familie.

En ting er, at man ikke vil bruge offentlige ressourcer på det, men at man i det mindste lader dem bruge deres egne midler til det, er det ikke frit valg? Nu har ministeren til et lovforslag tidligere stået og snakket om, hvordan det var vigtigt for regeringen at give det her frie valg. Er det her ikke et frit valg, som ministeren kunne arbejde for?

(Kort bemærkning).

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Jeg vil sige, at det, der har været i fokus for regeringens overvejelser, har været, hvilke tilbud vi ønsker at give i det offentlige danske sundhedsvæsen. Der har jeg redegjort meget præcist for, hvad det er for overvejelser, der har ført frem til, at vi dels entydigt står fast på parforholdskravet og for så vidt ønsker at skærpe det ved at indføre et forældredreknethedskriterium, dels fastsætter et ensartet serviceniveau. Det er det, der har været i fokus for vores overvejelser, og det fører jo altså frem til, at parforholdskravet består.

Så kan man selvfølgelig, men det har jeg jo ikke haft nogen mulighed for at overveje dybere, forestille sig alle mulige andre sondringer. Det vil jeg ikke forholde mig til her i dag. Hvis regeringen havde følt et behov for at ændre i retstilstanden, så havde vi naturligvis fremsat et forslag om det. Men jeg har redegjort for, hvad der er fokus, og så synes jeg, at det må bero på de forslag og de drøftelser, der skal være under udvalgsarbejdet, hvor den her sag skal ende.

(Kort bemærkning).

Kamal Qureshi (SF):

Skal jeg forstå det sådan, at ministeren ikke er afvisende over for det, men er villig til ligesom at kigge på det, når det er, vi starter behandlingen i udvalget, altså ikke er afvisende over for, at man kan fjerne nogle af de lovgivningsmæssige hindringer og muliggøre, at lesbiske kvinder kan få lægelig behandling til kunstig befrugtning i det private regi?

Vi ser bort fra det offentlige, men kan de få det i det private regi, som de ikke har adgang til i dag på grund af lovgivningen?

(Kort bemærkning).

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Man skal forstå det sådan, at jeg og regeringen har overvejet, hvilke forslag vi positivt ønsker at lægge frem, og de forslag ligger her. Det er sådan, man skal forstå det. Vi har ikke fundet nogen anledning til at ændre på den aktuelle retstilstand.

Så skal man forstå det, jeg siger, som en markering af, at der er mange vinkler på den her sag. Der er også nogle temaer, som ikke har været undergivet regeringens overvejelser, og som derfor ikke er en del af forslaget, men som nu er midt i debatten. Hvis man vil fremme drøftelser om alle disse forskellige aspekter, ja, så tror jeg, at det klogeste, man kunne gøre, sådan set var at notere sig, at jeg her har tilkendegivet, at denne sag ikke haster mere, end den jager.

Jeg er sådan set meget indstillet på at fortsætte de gode drøftelser, jeg havde med Folketingets partier før jul, på baggrund af det nu fremsatte lovforslag. Jeg kan så have den stille forhåbning, at nye drøftelser vil ske på en måde, hvor de synspunkter, man giver udtryk for, også vil være gældende den dag, hvor der skal stemmes i Folketingssalen.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Kaj Ikkast):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 194: Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Obligatorisk sprogstimulering af tosprogede børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):
(Fremsat 24/3 2004).

Sammen med denne sag foretoges:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 195: Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. (Sprogstimulering af tosprogede børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs).

(Fremsat 24/3 2004).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Gitte Lillelund Bech (V):

Uddannelse og gode danskkundskaber er afgørende, hvis man skal have en vellykket integration. Samtidig er muligheden for uddannelse afhængig af, om man kan tale dansk. Uden dansk ingen uddannelse og ingen integration.

Det er baggrunden for de to lovforslag vedrørende obligatorisk sprogstimulering, vi nu behandler. Ved at udvide undervisningspligten til fra 3-års-alderen for tosprogede børn, der efter en sagkyndig vurdering skønnes at have behov for sprogstimulering, ønsker vi at sikre, at alle tosprogede børn kan begynde i skolen uden sproglige problemer, hvilket er en forudsætning for at få udbytte af skolegangen og derefter at få videre adgang til uddannelsessystemet eller arbejdsmarkedet.

I Venstre ønsker vi ikke, at tosprogede børn skal være bagud på point, når de starter i skolen, men børn er bagud på point ved skolestart, hvis de ikke taler dansk. Vi ved allerede nu, at sprogstimulering af tosprogede børn i førskolealderen har en stor effekt på børnenes danskkundskaber og gør det muligt for dem at begynde i skole med alderssvarende danskkundskaber ligesom deres etsyngede klassekammerater.

Kl. 18.05

Desværre tager ikke alle forældre imod tilbuddet om sprogstimulering, som det er i dag. Vi har endog kommuner, som ikke engang har etableret sprogstimuleringstilbud, selv om de har tosprogede småbørn med behov for sprogstimulering. Det er vi i Venstre ikke tilfredse med, da det jo indebærer, at vi fortsat har børn, der ikke taler dansk ved skolestart og derved er bagud på point fra begyndelsen.

Forældre til tosprogede børn, der efter sagkyndig vurdering skønnes at have behov for sprogstimulering, får fremover mulighed for selv at vælge, hvor sprogstimuleringen skal

foregå. Det er netop essensen af at have undervisningspligt frem for skolepligt, sådan som det også står skrevet i grundlovens § 76.

Akkurat som med den almindelige undervisningspligt vil de frie grundskoler kunne tilbyde sprogstimulering, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Forældrene kan derfor vælge enten at tage imod det gratis tilbud, som kommunen stiller til rådighed, eller selv sørge for sprogstimulering, der står mål med det kommunale tilbud.

En ting er dog sikker: Skønnes det fra sagkyndigt hold, at barnet har behov for at få sprogstimulering, så skal forældrene sikre dette. Det er den obligatoriske del af forslagene.

Afslutningsvis vil jeg sige, at børnene er nøglen til en bedre integration. De skal lære dansk med det samme og må ikke holdes i isolation fra det danske samfund. Danskkundskaber giver mulighed for uddannelse, uddannelse giver mulighed for integration, og uddannelse giver mulighed for job.

På den baggrund kan Venstre støtte begge lovforslag.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Der er lige et par spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Venstres ordfører er inde på, at det ikke er alle kommuner, der har det her tilbud til børn om sprogstimulering i førskolealderen. Ville det ikke være bedre at starte med at sikre, at alle kommuner rent faktisk tilbød og udviklede ordentlige tilbud til børn i førskolealderen, som ikke går i daginstitutioner, sådan at det kunne blive sikret, at de gennem leg kunne lære det danske sprog at kende?

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Det er jo rent faktisk lige præcis det, vi gør. Vi mener i Venstre, at det her er at slå to fluer med et smæk. Vi slår den ene flue, der hedder, at de kommuner, som ikke har et tilbud i dag, nu i endnu højere grad, end de har været tidligere, bliver forpligtet til at skulle have tilbuddet, men de har rent faktisk haft en forpligtelse siden 1999, som der er nogle af dem, der ikke har fulgt op.

For at hjælpe til, at man så også sikrer, at det bliver et relevant tilbud, det forstod jeg også fra Pernille Falcon havde fokus på, så udsender un-

dervisningsministeren rent faktisk en vejledning inden for det her område, sådan at man, hvis man skulle være fuldstændig i tvivl i kommunen, kan have noget at rette sig efter.

Endelig er den anden flue, som vi faktisk smækker med de her lovforslag, den, der hedder, at der stadig væk er forældre, der, selv om de får tilbuddet om sprogstimulering, ikke ønsker, at deres børn skal gøre brug af den, og det vil sige, at vi fortsat møder børn, som ikke taler dansk, når de starter folkeskolen, og det mener vi er forkert.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Har Venstre gjort sig nogen overvejelser om alle de negative konsekvenser, der vil komme af, at man faktisk vil gå ud med sanktioner over for forældrene, så det ikke længere kommer til at fremstå som et attraktivt tilbud, men en tvang, at børnene skal modtage undervisning helt ned til 3-års-alderen? Det kan skræmme nogle forældre væk, som ellers ville være positivt indstillet over for tilbuddet.

Jeg vil også gerne høre, hvad det er for sanktioner, man har tænkt sig at foreslå kommunerne at sætte i værk, i det omfang enkelte forældre ikke lever op til kravet om den obligatoriske sprogstimulation.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jamen forældrene kan ikke undslå sig. Hvis det er sådan, at det fra sagkyndig side vurderes, at barnet har behov for sprogstimulering, så kan forældrene ikke sige, at de sådan set er ligeglade, eller hvis de vælger at sige det, så træder der de sanktioner i kraft, som allerede gælder for den undervisningspligt, vi har i dag i folkeskolen, hvilket vil sige, at kommunen på alle mulige måder med dialog osv. prøver at få forklaret forældrene og få overbevist forældrene om, at det faktisk er det bedste for deres barn.

Hvis det er sådan, at forældrene slet ikke vil høre, at kommunens skoleforvaltning simpelt hen ikke kan komme igennem, så er det, som det allerede er i dag i kommunerne, den sociale forvaltning, der tager over, og den har jo forskellige muligheder for at gå ind og understøtte forældreparret.

Rent faktisk tror jeg ikke, at det her får negative konsekvenser, tværtimod tror jeg rent faktisk, at det, vi lige præcis kommer til at se, er, at den lille gruppe forældre, som i dag vælger ikke at

tage imod det tilbud, som gives, kommer til at tage imod det tilbud nu, og jeg er helt sikker på, at deres børn vil være voldsomt glade for det.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Nu kommer det så frem, at der er adskillige kommuner, der slet ikke har givet det her tilbud om sprogstimulering. Hvad er grunden til, at man ikke fra Venstres side har opfordret undervisningsministeren til at sørge for, at de kommuner blev anmeldt til tilsynsrådet, at sørge for, at de kommuner fik en bod, indtil de rent faktisk gav det her tilbud?

Kl. 18.10

Det er da noget underligt noget, at vi skal blive ved med at lave lovgivning om, at kommunerne har en forpligtelse, hvis det er, man så bare fra regeringspartierne side sidder på sine hænder. Det er da en underlig måde at drive politik på.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Det mener jeg nu ikke det er. Som jeg svarede fru Pernille Falcon, så ser vi faktisk det her som værende lige præcis den måde, hvor man slår to fluer med et smæk. Den ene flue er så den, som fru Anne Baastrup har fokus på, nemlig hvordan man får de 41 kommuner til i højere grad at give det tilbud, som de rent faktisk ikke giver i dag.

Hvis fru Anne Baastrup havde læst den evaluering, som PLS Rambøll kom med, og det kan sagtens tænkes at fru Anne Baastrup har læst evalueringen, så fremgår det faktisk der, at der er nogle af de her kommuner, der, fordi de har meget, meget få børn, så siger, at derfor har de ikke sat noget stort maskineri i gang.

Men det betyder jo altså, at hvis de stadig væk har meget, meget få, som ikke kan tale dansk, når de kommer til skolestart, så har de problemet der, og så er problemet massivt større, end hvis man går ind med en sprogstimulering tidligere.

Vi har altså haft et ønske om netop at slå to fluer med et smæk, og det mener vi at vi gør med lovforslagene.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Nu er jeg altså godt klar over, at det liberale Venstre er fuldstændig forsvundet. Nu går man med

raske skridt imod at slå de små mennesker oven i hovedet. Det er stramninger osv.

Den udvikling af Venstre har jeg forstået. Men hvordan kan det være, at Venstre regner med, at man med det her lovforslag kan få de 41 kommuner til overhovedet at agere anderledes, end at de så nu begynder at tvangsjerne alle ungerne, eller hvad det er, konsekvensen bliver af, at forældrene ikke tager imod et elendigt tilbud, fordi kommunerne ikke har nok børn, der har sprogproblemer, fordi de kommer fra etniske mindretal?

Hvordan kan Venstre overhovedet argumentere igennem på den der måde og så alligevel på et eller andet niveau kalde sig liberal? Hvordan kan man have et noget for noget-projekt og så alligevel lade kommunerne overtræde lovgivningen på denne her måde?

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Vi har da haft store overvejelser netop om den liberale del i det her, eller hvorvidt det er for meget tvang.

Vi har været inde at kigge på, hvad det er, der betyder noget for integration. Det, der betyder noget for integration, er, at man kan tale det sprog, som tales i det land, hvor man er. Det vil altså sige, at når man er i Danmark, så betyder det noget for integrationen, at man faktisk kan tale dansk.

Vi har simpelt hen sagt, at hvor vi har integrationsproblemer, har vi valget mellem at sige, at vi lader være med at gøre noget, vi lader det være fuldstændig op til folk selv – og det kan vi jo se skaber problemer, at det skaber problemer for børnene – og at sige, at vi faktisk synes, det er vigtigere, at vi giver de her børn en chance. Og de her børn får en chance, fordi de rent faktisk lærer dansk, fra de er 3 år gamle. De får den chance, der hedder, at de ikke er bagud på point, når de skal starte i skolen.

PLS Rambølls analyse viser rent faktisk, at de børn, der får sprogstimulering, klarer sig bedre. De er ikke bagud på point, når de skal starte i skolen. Men det er man altså, hvis man simpelt hen ikke ved, hvad ordet lampe betyder, når man skal starte i første klasse.

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KD):

Venstres ordfører siger i sin tale, at der er kommuner, der ikke har taget initiativer på nuværende tidspunkt. Så hører vi efterfølgende, at det

er et stort maskineri, de ikke har villet sætte i gang, de har ikke den ekspertise, der skal til osv.

Vi er vel enige om, at de jo i dag rent faktisk i hvert fald er forpligtet til at orientere forældre om betydningen af sprogstimulering. Det skal de rent faktisk gøre i dag efter lovgivningen. Hvad er det, der skal få dem til nu at sætte det her store maskineri i gang med det her lovforslag? Hvordan vil Venstre sikre kvaliteten, når ekspertisen nu ikke er der? Altså hvilken gulerod er der for, at nu skal de altså sætte disse ting i gang? Hvilke sanktionsmuligheder ser Venstres ordfører over for de kommuner, der måske alligevel ikke vil gøre det?

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Som jeg meget kort var inde på før, så fremgår det også af lovforslagene, at undervisningsministeren udarbejder en vejledning, som lige præcis siger, hvordan man griber det her an. Så der bliver rent faktisk rakt en hjælpende hånd ud til de kommuner, der måtte sige, at det kan de søreme ikke overskue for de børn, som de har.

Jeg vil give fru Bodil Kornbek fuldstændig ret i, at kommunerne i dag er forpligtet til at give tilbuddet, men der er altså kommuner, der ikke gør det.

Vi tror altså, at bl.a. vejledningen er et skridt på vejen til at få de her kommuner til at bide til bolle så at sige. Den anden del tror vi altså netop er det her med, at qua vi lægger det ind under undervisningspligten, så er forældrene forpligtet til at sende deres børn til sprogstimulering. Derfor tror vi faktisk, at vi den vej rundt tilsvarende får lagt et pres på kommunerne med hensyn til at sikre en ordentlig sprogstimulering, for hvis forældrene er forpligtet til at sørge for, at deres børn rent faktisk kan tale dansk, når de starter i skole – det kan man jo i princippet sige, det her indebærer – så er jeg helt sikker på, at forældrene også er interesseret i, at det så sker på en ordentlig måde.

Kl. 18.15

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KD):

Har Venstre opfordret ministeren til at gå i dialog med de kommuner, som ikke i dag rent faktisk har påtaget sig det ansvar og den pligt, der bør være over for de borgere, der er i de enkelte kommuner? Har der været en dialog? Har der været nogen opfordringer? Har der været et eller andet forarbejde for måske at prøve nogle

andre metoder end nu at indføre obligatorisk sprogstimulering og dermed også udvide undervisningspligten til 3-årige børn ikke bare sådan generelt, men for en specifik gruppe?

Det er vel egentlig også et helt nyt uddannelsessyn, der dermed kommer til udtryk i Venstres politik med den linje, der bliver lagt.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

I Venstre ønsker vi at tage udgangspunkt i den enkelte, og vi ønsker rent faktisk, at den enkelte får de tilbud, som lige præcis matcher den enkelte. I det her tilfælde er der altså tale om, at der er nogle børn, som ikke kan tale dansk. Der er tale om, at der er nogle børn, som ikke hjemmefra på nogen måde bliver stimuleret til at lære at tale dansk. Det kan tænkes, at moren går hjemme, hun taler ikke dansk, faren taler måske nok dansk, men er på arbejde det meste af tiden.

Så på den facon vil jeg rent faktisk sige, at Venstres uddannelsespolitik lige præcis er at sige, at vi differentierer i det, vi tilbyder, fordi vi faktisk mener, at man skal mødes der, hvor man står. Så er der nogle, der skal have mere, og der er nogle, der skal have mindre.

Derfor synes jeg faktisk, at det her er i en meget god tråd med Venstres politik. Der er rent faktisk nogle, der skal have mere, og det er lige præcis de børn, som ikke kan tale dansk, hvor forældrene heller ikke evner eller har mulighed for at lære dem at tale dansk, inden de skal starte i skolen.

Hvorvidt ministeren har været i dialog med kommunerne, kan jeg ikke svare på. Jeg må opfordre fru Bodil Kornbek til at stille spørgsmålet til ministeren. En ting er dog sikker: PLS Rambøll-rapporten var meget, meget klar i sin udmelding, nemlig at man i de kommuner, hvor man faktisk havde taget hånd om sprogstimuleringsdelen, så et væsentlig bedre resultat. Der så man faktisk, at børnene talte dansk, da de startede i folkeskolen eller friskolen for den sags skyld. Man så også, at der ikke var det store behov for at lave modtageklasser eller sende børnene i specialklasser, inden de overhovedet skulle starte i 1. klasse, fordi der var taget hånd om det meget tidligere.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Det fremgår af den rapport, som fru Gitte Lillelund Bech allerede har refereret til, og det fremgår også af den redegørelse, ministeren gav

for 1 år siden her i salen, at i de kommuner, der lever op til folkeskolelovgivningen, har vi ingen problemer. I de kommuner, hvor man gør, som man skal, er der ingen problemer. Der kommer børnene i skole, og de kan tale dansk.

Hvad er så årsagen til, at Venstre ikke vælger at gribe ind fuldstændig stringent over for de kommuner, der ikke gør, som de skal? Hvordan kan det her lovforslag overhovedet bidrage til, at de begynder at handle, som de skal? Hvad skal de stakkels forældre gøre, hvis de faktisk ønsker at sende deres børn til sprogstimulering, når tilbuddet ikke er der i kommunen? Vil Venstre bidrage til, at der indføres nye sanktionsmuligheder over for kommunerne?

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg mener rent faktisk, at det her lovforslag lige præcis er der, hvor vi siger til kommunerne: Nu skal I, kære venner.

Derudover er det også et spørgsmål om – og det har jeg svaret både fru Anne Baastrup og til fru Pernille Falcon – at der stadig væk er forældre, som ikke sender deres barn til sprogstimulering, selv om barnet har behovet for sprogstimulering er der, sender de ikke deres barn til sprogstimulering, og derfor har vi faktisk børn, som starter i den danske folkeskole i 1. klasse eller børnehaveklasse, som ikke kan tale dansk, selv om de er født og opvokset i Danmark.

Det er faktisk det, som jeg synes er den væsentlige pointe. Det her er et spørgsmål om at give børnene mulighed for at lære dansk, således at de kan tage en uddannelse, og uddannelse hænger i min verden meget tæt sammen med integration, og derfor synes jeg, det er yderst fornuftigt at gå denne vej.

Det har været meget vigtigt for os, at man i lovforslaget rent faktisk siger, at det er undervisningspligten, så forældrene kan vælge et tilbud, som står mål med, hvad det kommunale tilbud måtte være, eller hvad det kommunale tilbudovre på den anden side af kommunegrænsen for den sags skyld måtte være.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Hvad vil regeringens sanktioner være over for de kommuner, der ikke sørger for, at der er det tilbud, som forældrene nu er pligtige til at tage imod?

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg har fuld tillid til, at når det her lovforslag bliver implementeret, inklusive den vejledning, som undervisningsministeren skal udarbejde, hvor det i øvrigt fremgår af L 194 og til dels også af L 195, hvad indholdet vil være, vil vi opleve, at kommunerne faktisk vil få noget i hånden, at de vil få et redskab, så de kommuner, som siger, at det skyldes, at de ikke kan finde ud af det, nu får mulighed for, at de rent faktisk kan finde ud af det. De kan se, hvad der er best practice, hvor- dan man griber det an andre steder.

Jeg synes, det er væsentligt at sige, at det her er et område, som vi har fulgt tæt, både før vi kom i regering og nu, hvor vi er kommet i regering, og vi tror på, at dansk er nøglen til integration. Det er simpelt hen derfor, at vi fremsætter lovforslaget, inklusive det med undervisningspligten.

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Jeg vil bare som supplement til det, som Venstres ordfører her har redegjort for, prøve at sige lidt om, hvordan tingene egentlig forholder sig i relation til ændringerne af folkeskoleloven tilbage fra 1999, hvor man indførte § 4 a i folkeskoleloven.

Der har undervejs været lavet to opfølgninger, nemlig en i 2000 og en i 2001, og endelig i december 2002 kom så den rapport, som fru Gitte Lillelund Bech henviste til, nemlig rapporten fra PLS Rambøll, som viste, at 41 kommuner ikke levede op til lovgivningens bestemmelser. Det var der forskellige årsager til, som der også blev redegjort for i rapporten.

Det korte af det lange er, og det, jeg gerne vil præcisere her, er, at der altså har været en væsentlig fremgang med hensyn til, hvilke kommuner der har fået gennemført de initiativer, som lovgivningen naturligvis foreskriver, at de skal tage.

Det allervigtigste og det, som en række af ordførerne har efterlyst, og som fru Gitte Lillelund Bech naturligvis ikke har en jordisk chance for at svare på, og det er derfor, jeg bad om ordet, er: Hvad har man så gjort for at følge op for at sikre, at alle kommuner lever op til folkeskolelovens § 4 a?

Der udsendte vi, dvs. Undervisningsministeriet, et hyrdebrev til samtlige kommuner i august 2003, hvor vi redegjorde for folkeskolelovens § 4 a og naturligvis også understregede, at alle kommuner var forpligtet til at stille et så-

dant sprogstimuleringsstilbud til rådighed for tosprogede børn i kommunen.

Blot denne lille servicemeddelelse, da jeg mener, det er oplysninger, som fru Gitte Lillelund Bech ikke har en jordisk chance for at give ordførerne. Så for at vi ikke skal forlænge debatten med noget, som regeringspartierne ordførere i mine øjne ikke har chance for at svare på, blot denne servicemeddelelse på nuværende tidspunkt.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Er der korte bemærkninger til ministeren? ... Ja, fru Pernille Falcon.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Kan ministeren bekræfte, at det er korrekt, at det, Venstres ordfører anførte, at man også forholder sig til sanktioner over for kommunerne, ikke er korrekt? I dette lovforslag forholder man sig alene til sanktioner over for forældre, som ikke lever op til at modtage en kommende obligatorisk sprogstimulering. Man har slet ikke ønsket at forholde sig til sanktioner over for de kommuner, der ikke stiller tilbuddet til rådighed.

Er det ikke også korrekt, at der er tale om, at man faktisk laver undervisningspligt helt ned til 3-års-alderen for en ganske særlig gruppe børn?

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at når ministeren har taget ordet her, er det spørgsmål til det, ministeren har gennemgået på nuværende tidspunkt, og ikke andet, der svares på. Har fru Falcon stadig væk spørgsmål? Der bliver ikke svaret på det stillede spørgsmål, for det er uden for det, ministeren talte om.

Pernille Falcon (EL):

Undskyld, det var så en ukorrekt måde at spørge på. Det var jeg ikke klar over.

Ministeren fremhæver, at der er tale om et tilbud til forældrene. Er det sådan, at man fra Venstres side opfatter det som et tilbud, når der ikke er mulighed for at sige nej tak, eller er det sådan, at man opfatter det som tvang?

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Så bliver jeg nødt til at understrege, hvad det var, jeg forholdt mig til her. Det var folkeskoleloven, som den ser ud på nuværende tidspunkt,

nemlig § 4 a i folkeskoleloven, som er et tilbud om sprogstimulering. Det er præcis den paragraf, som vi med det foreliggende lovforslag ønsker at ændre, sådan at der ikke længere er tale om et tilbud, men at det bliver obligatorisk for forældrene efter en faglig vurdering at lade deres børn følge et sprogstimuleringstilbud.

Kl. 18.25

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Nu er jeg ikke helt klar over, hvilket juridisk niveau et hyrdebrev er på, men jeg vil godt høre: Hvorfor har ministeren ikke sendt et brev ud til de 41 kommuner og bedt om en redegørelse for, hvordan de vil implementere folkeskolelovens § 4 a på et ganske bestemt tidspunkt, og hvis ministeren ikke får den redegørelse, er det en klage til tilsynsmyndighederne?

Hvad er grunden til, at ministeren ikke bare anvender den lovgivning, vi har på området, i stedet for et eller andet diffust hyrdebrev til samtlige kommuner, hvoraf en 220-221 stykker ikke har været nødsaget til overhovedet at læse det hyrdebrev?

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Det giver mig så anledning til måske alligevel – jeg håber, at formanden tillader det – at knytte en lille kommentar til fru Pernille Falcons spørgsmål om sanktioner over for kommuner.

Det er ikke sædvanligvis sådan, at det af et lovforslag fremgår, hvad der vil ske med en kommune, hvis en kommune ikke lever op til lovgivningen, for kommunen skal selvfølgelig leve op til lovgivningen. Det er jo ikke sædvane, at det bliver præciseret i lovforslagets bemærkninger, da det vil være ganske overflødigt. Det forholder sig naturligvis sådan, at når en lov er vedtaget her i Folketinget, skal den naturligvis efterleves, herunder også af landets kommuner.

Så spørger fru Anne Baastrup: Hvorfor et hyrdebrev, og hvorfor et hyrdebrev til samtlige kommuner? Nu kan jeg ikke huske alle konklusionerne i PLS Rambølls rapport, men det forholder sig således, så vidt jeg sådan lige kan erindre på stående fod, at de 41 kommuner, som altså ikke havde stillet et tilbud til rådighed på det eksakte tidspunkt, hvor PLS Rambøll-rapporten blev lavet, var kommuner, hvoraf nogle var nye kommuner. Nej, hvordan kan man udtrykke det? Det var kommuner, som netop havde modtaget tosprogede børn, som ikke tidligere

havde haft tosprogede børn. Derfor havde det ikke været relevant at stille et sådant tilbud til rådighed, men de var ved at etablere det.

Så vil jeg også gerne gøre opmærksom på, at de 41 kommuner repræsenterer 3 pct. af de samlede tosprogede børn. Det vil sige, at det er en relativt lille gruppe, der er tale om. Men det er naturligvis ikke nogen undskyldning for de 41 kommuner. De skal selvfølgelig give de tilbud, som de er forpligtet til i henhold til lovgivningen.

Men grunden til, at det blev sendt til alle kommuner, er, at jeg ønskede at understrege, at det selvfølgelig er en forpligtelse, som alle kommuner skal leve op til.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg kan forstå, at der er nogle kommuner, der først lige nu har fået flygtningebørn, og at de derfor har brug for en særlig støtte, men hvorfor så ikke lave en vejledning?

Det, der er så utroligt, er, at man springer over. Der er nogle kommuner, der ikke giver det, det var begrundelse for lovforslaget, og så laver man så en undervisningsforpligtelse for børn ned til 3-års-alderen. Hvorfor laver man det spring i stedet for at sørge for, at kommunerne kommer med et ordentligt tilbud, som folk modtager?

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Jamen vi laver også en vejledning. På baggrund af lovforslaget, som behandles her, vil der blive udarbejdet en vejledning til kommunerne om, hvordan loven skal implementeres. Så vejledningen kommer nu.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Jeg forstår ikke helt det, ministeren sagde om, at der sker fremgang, at der altså er flere kommuner, der giver det her tilbud, for i den redegørelse, R 9, som ministeren afgav til Folketinget i sidste samling, står der meget klart, at der altså ikke er sket en udvikling det seneste år. Det er stadig væk 15 pct. af kommunerne, der ikke giver det her tilbud.

Med andre ord har man altså kunnet se, at det nogle år i træk er nøjagtigt det samme antal kommuner, som ikke giver tilbuddet. Hvorfor har man så ikke skredet ind noget tidligere? Hvorfor

har man ikke ageret på den viden, man trods alt har haft i ministeriet?

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Jeg mener sådan set, at vi skred ind på det tidspunkt, hvor vi fik viden. Altså vi sendte et høringsbrev i august 2003 til samtlige kommuner.

Ifølge det, jeg erindrer, og det, jeg sådan lige umiddelbart på stående fod kan gengive, forholdet det sig lidt anderledes, end fru Elsebeth Gerner Nielsen nævner her. Jeg mener at kunne erindre, at det var 33 pct., som ikke stillede et sprogstimuleringstilbud til rådighed, og det tal var så faldet til 41 kommuner i 2001. Men jeg har desværre ikke fået selve redegørelsen med mig her, så jeg vil foreslå, at vi måske kunne prøve at få helt styr på selve PLS Rambølls rapport og konklusionerne i rapporten i forbindelse med udvalgsbehandlingen.

Kl. 18.30

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Det er jo normalt, at ministeren kan svare skriftligt.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Det er ikke nødvendigt, for ministeren husker det udmærket. I 2000 var det 33 pct., i 2001 var det 15 pct., og i 2002 var det også 15 pct.

Det er så det, man reagerer på med redegørelsen, den, der hedder R 9, hvor man kommer med en række forskellige anbefalinger til, hvad der skal ske. Noget af det, man lægger vægt på, er en øget informationsindsats, og det er en øget indsats over for de kommuner, der stadig væk ikke gør noget.

Så er det bare, jeg undrer mig over, hvorfor man pludseligt griber til sådan nogle fuldstændig dramatiske redskaber, når man i R 9 klart har konkluderet: Det, der er brug for, er en indsats lige over for noget helt specifikt og afgrænset.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Jeg synes måske, at fru Elsebeth Gerner Nielsen begår den fejl, som jeg egentlig også hørte fru Anne Bastrup begik, nemlig at man blander tingene sammen sådan at forstå, at der er en gruppe kommuner, som ikke har stillet et tilbud til rådighed. Men selv i de kommuner, som har

stillet tilbud til rådighed, er der børn, som ikke får sprogstimulering.

Det er også de børn, vi ønsker at favne med lovforslaget her ved at gøre det obligatorisk. Så det er ikke alene et spørgsmål om de kommuner, som i henhold til PLS Rambøll-rapporten ikke havde stillet et tilbud til rådighed. Det er alle børn, som efter en saglig-faglig vurdering har et behov for sprogstimulering.

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KD):

Når ministeriet allerede i år 2003 skriver et høringsbrev, er det selvfølgelig på grundlag af, at man har en viden om, at der er noget, der ikke fungerer. Der er altså nogle kommuner – 41 i det her tilfælde – som ikke opfylder de forpligtelser, de rent faktisk har i henhold til lovgivningen. Der er også nogle kommuner, som ikke får alle børnene ind i sådan et sprogstimuleringsarbejde. Fint.

Men ville det ikke allerede på det tidspunkt, dvs. sidste år, have været muligt i hvert fald specifikt og målrettet at lave en vejledning der, hvor man kan se problemerne er? I hvert fald til de kommuner, som måske lige har modtaget børn, og som står lidt på bar bund og ikke helt ved, hvordan de kommer i gang.

Skal man vente et helt år på, at der kommer en vejledning og en lovændring? Vejledningen kunne ministeriet da godt være kommet med allerede på det tidspunkt, og dermed kunne man have prøvet at se, om ikke det kunne skabe en forbedring og nogle bedre resultater for børn og forældre.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Igen må jeg sige, at det, fru Bodil Kornbek foreslår, jo ikke ændrer på det forhold, at der fortsat ville være nogle børn, som falder igennem. Det er de børn, som vi ønsker at fange med det her lovforslag ved at gøre sprogstimulering obligatorisk, såfremt de ud fra en saglig-faglig vurdering har et behov for det for at kunne begå sig både socialt og fagligt i skolen, når de når dertil.

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KD):

Man har jo ikke forsøgt meget mere målrettet at komme med nogle andre redskaber til kommunerne for at få løst op på den her situation.

Der står også i den evaluering eller den rapport, der kom, at et samarbejde, der kan etable-

res, skal være mere opsøgende, og der skal være nogle bedre informationer fra kommunerne til forældrene. Så der er jo rent faktisk muligheder for uden at ændre lovgivningen, uden at flytte undervisningspligten ned til 3-årige, at lave en indsats.

Det har man vel egentligt ikke forsøgt overhovedet. Man har kun set en mulighed, nemlig det her lovforslag og den ændring, der er her, som eneste fuldstændige og endegyldige mulighed for at prøve at komme nogle af de her problemer til livs.

Der er ikke nogle andre muligheder overhovedet, er det korrekt forstået?

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Nej, det er i og for sig overhovedet ikke korrekt forstået, men det har jeg sådan set respekt for at fru Bodil Kornbek ikke kan have viden om, for det handler om det, vi har beskrevet i det hyrdebrev, som vi har sendt ud til samtlige kommuner, hvor vi har understreget, hvilke initiativer der er sat i værk fra Undervisningsministeriets side, og også hvilke initiativer der vil komme.

Men jeg vil da foreslå, at udvalget får en kopi af det hyrdebrev, som er sendt til samtlige kommuner i august 2003 som en opfølgning på PLS Rambølls rapport.

Tredje næstformand (Kaj Iikast):

Vi går videre i ordførerrækken med hr. Thomas Adelskov.

Kl. 18.35

Thomas Adelskov (S):

I 1996 åbnede den daværende socialdemokratisk ledede regering op for, at kommunerne fik mulighed for tidlig sprogstimulering gennem et kommunalt tilbud om sprogstimulering til tosprogede børn. I 1998 blev det fulgt op med en forpligtigelse til kommunerne om at tilbyde sprogstimulering til de tosprogede børn. Denne forpligtelse blev så i 2002 ændret til at omfatte børn helt ned til 3-års-alderen.

Erfaringerne med sprogstimulering er sådan set gode. Den giver en bedre og mere smertefri skolestart. Undersøgelser foretaget af PLS Rambøll peger ligeledes på, at den tidlige kontakt med familierne, samarbejdet om barnets faglige mål og det skoleforberedende samarbejde har resulteret i bedre forældresamarbejde omkring barnets skoleforløb.

PLS-rapporten anbefaler, at der forskningsmæssigt søges dannet et bedre overblik over effekten af den tidlige sprogstimulering. Det synes vi sådan set er en god idé, som vi støtter og mener der bør følges op på for at skabe os et bredere grundlag, når vi diskuterer tosprogedes vanskeligheder.

Socialdemokratiet er enig i målsætningen med det her lovforslag, hvor det første er L 194, nemlig at give tosprogede børn de bedste muligheder for at kunne få en god start og klare sig godt i det danske samfund i uddannelserne og senere på arbejdsmarkedet. En af de centrale forudsætninger for en god integration er nemlig det samme som forudsætningen for en god skolestart for børnene og et godt afsæt til det videre skole- og uddannelsesforløb, altså at alle børn skal kunne beherske det danske sprog, når de begynder i skolen. Det betyder også, at vi er nødt til at hjælpe de børn, der har sproglige problemer, så tidligt som muligt og så effektivt som overhovedet muligt.

Det foreliggende forslag, L 194, indebærer en stramning af vores integrationskrav over for tosprogede familier. Lovforslaget indebærer, at tosprogede børn, såfremt en sagkyndig vurderer, at de har behov for sprogstimulering i førskolealderen, modtager sprogstimulering. Eller sagt mere klart: Vi kræver, at forældre lader deres børn modtage sprogstimulering, såfremt de har brug for det.

De fleste forældre tager i dag imod tilbuddet om sprogstimulering. Men der er behov for yderligere regler, når blot enkelte forældre fravælger sprogstimulering af deres børn, hvad enten det nu er med en begrundelse om, at sprogtilbuddet ikke er placeret i nærheden af bopælen, eller hvad der ellers ligger til grund for en afvisning.

Det er nødvendigt i den forbindelse at understrege, at vores støtte til dette lovforslag ikke handler om at begrænse forældrenes og familiernes selvbestemmelsesret. Vi støtter ikke forslaget for at straffe forældrene, men vi støtter dette forslag for at sikre børnene den bedst mulige start i skolen.

L 195 indebærer, at også private grundskoler kan tilbyde sprogstimulering. Socialdemokratiet så gerne, at der blev stillet en række skærpede krav til de private skoleformer om indhold og et skærpet offentligt tilsyn. Der har jo været flere uheldige eksempler med mere eller mindre ekstremistiske skoler.

Jeg skal meddele, at vi på det foreliggende grundlag godt kan støtte denne ændring af loven om de frie skoler.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Der er lige et par spørgsmål her.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Hvilket fagligt grundlag støtter Socialdemokratiet sig på, når nu man er kommet frem til, at tvang altså er den bedste måde at få 3-årige børn til at lære dansk på? Hvilken forskning er det? Hvilke anbefalinger er der f.eks. i PLS-rapporten, som trækker i retning af, at det her er den kloge måde at gøre det på?

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Som det fremgår af både redegørelsen og PLS-rapporten, er der sådan set gode erfaringer netop med at lave sprogstimulering for tosprogede børn. Derfor er der grund til også at gøre det her. Det, der er problemet, er, at der er enkelte forældre, der vælger det fra. Det er derfor, vi støtter det her lovforslag, hvor vi jo i princippet går ind og ændrer på skolepligten, altså vi sænker skolepligten for den her gruppe børn. Det er sådan set ikke af hensyn til forældrene; det er af hensyn til børnene.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Jeg synes ikke, jeg helt får svar på mit spørgsmål. Jeg har ikke læst det nogen steder, men det kan være, fordi jeg ikke har læst alt, og det her er selvfølgelig heller ikke mit område. Men jeg har bare ikke set en eneste rapport eller hørt en eneste forsker sige: Den bedste måde at sikre på, at alle børn i Danmark kan tale dansk, når de kommer i skole, er ved at lave tvungen undervisningspligt for 3-årige. Jeg har ikke læst det nogen steder, men jeg vil gerne gøres klogere af hr. Thomas Adelskov. Hvor er ekspertisen? Hvad er det for en ekspertise, man læner sig op ad?

Kl. 18.40

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

I den redegørelse, der blev fremlagt sidste år, R 9, er der et helt afsnit i min kopi her på side 5 og 6, i hvert fald afsnit 5, der handler om effekten, hvor kommuner peger på den effekt, der er kommet ud af det, og hvor skoler, altså skolele-

delserne, peger på, hvad de har fået af effekt af det her. De peger netop på, at man rent faktisk har meget bedre erfaringer med samarbejdet med forældrene, og at man har meget bedre erfaringer med indskolingen af de tosprogede børn.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Er det ikke korrekt, at det, rapportens konklusioner bygger på, er frivillige tilbud, som er etableret, og hvor der er etableret et samarbejde med forældrene, hvor man har motiveret forældrene til, at deres børn indgår, og hvor de frivilligt deltager, og at det er en del af baggrunden for ordningens store succes? Det var det ene spørgsmål.

Det andet, jeg gerne vil spørge Socialdemokratiet om, er: Har man i Socialdemokratiet gjort sig nogen overvejelser over, hvilken ekstra støtte der burde være i børnehaverne for at sikre en tilstrækkelig sprogstimulation af så vel de danske børn som de tosprogede børn for at sikre en tilstrækkelig sprogudvikling? Det er fremgået af et af høringssvarene, at det også er et problem rundtomkring i kommunerne, og det er da også min egen erfaring.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

For det første vil jeg sige, at vi egentlig er tilhængere af, at alle børn skulle have et tilbud om sprogstimulering, såfremt de har behov for det, og det er sådan set også princippet bag lovgivningen i dag.

Det, man kan sige, er, at vi nu går ind og søger for, at alle tosprogede børn bliver screenet og derfor får et tilbud og får pligten til sprogstimulering. Men i princippet er vi sådan set enige i, som jeg også forstår ordføreren, at alle børn, såfremt de har behov for det, skulle have den pligt, og det er vi villige til også at diskutere.

Jeg er også enig med ordføreren i, at der er meget gode erfaringer med dem, der gør det frivilligt, men det handler sådan set ikke om dem, der allerede i dag har forstået visdommen i at lade deres børn blive sprogstimuleret tidligt, så de kan klare sig godt med det danske sprog. Det er sådan set de familier, som ikke har forstået visdommen bag det, og som afviser at tage imod tilbud om sprogstimulering, på trods af at det er godtgjort, at deres børn har behov for det. Det er dem, vi med det her lovforslag ønsker at få fat i, således at børnene får det bedste udgangspunkt.

Så kan man altid diskutere frivillighed. Der er meget frivillighed i det danske samfund, men der er f.eks. ikke frivillighed om, hvorvidt man vil modtage undervisning. Der er en undervisningspligt i det danske samfund, og det skyldes ikke, at vi ønsker at please forældrene, næ, det skyldes, at vi ønsker at give børnene det bedste udgangspunkt. Nu ønsker vi også med det her forslag at lave en undervisningspligt, der omfatter sprogstimulering, for at give de tosprogede børn det bedste udgangspunkt.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Nu er det meget usædvanligt at have undervisningspligt helt ned til 3-års-alderen, og jeg vil da gerne høre, om man har tænkt sig at gennemføre undervisningspligt helt ned til 3-års-alderen generelt for alle børnene i Danmark, eller om det kun er for de tosprogede børn med sprogstimuleringsbehov. Det var ikke mit synspunkt, at man skulle gennemføre sådan noget tvangsmæssigt.

Det, jeg fremførte, var, at man har positive erfaringer fra det frivillige tilbud. Jeg vil meget gerne anfægte, at der vil komme de samme positive erfaringer ud af nogle tvangsmæssige foranstaltninger.

Det er ikke min erfaring, at tvangsmæssige foranstaltninger over for forældre og familier giver de samme positive resultater som frivillige ordninger, og jeg kan godt have en stor bekymring for, at man rent faktisk kommer til at ødelægge en meget positiv indstilling fra en stor forældregruppes side, hvis man går hen og gør det til tvangsmæssige foranstaltninger.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Vi tvinger sådan set også i dag familierne til at give deres børn undervisning, altså med den undervisningspligt, der omhandler skolealderen. Det, vi sikrer os nu, er, at når børnene begynder i skole, så har de også de sproglige færdigheder, så de kan klare sig i skolen. Så enkelt er det.

Det er i øvrigt heller ikke nogen hemmelighed, at Socialdemokratiet sådan set gerne så, at vi udvidede undervisningspligten til at omfatte børnehaveklassen. Det har vi diskuteret i forbindelse med folkeskolereformen.

Vi er så endt med at lave nogle formålsformuleringer for børnehaveklasserne, men ikke så langt, som vi gerne så, og ikke så langt, som vi gerne gik. Det handler simpelt hen om, at vores

ønske er at give de unge mennesker og børnene det bedste udgangspunkt for at kunne klare sig i det her samfund.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Der er jo enighed her i Folketinget om, at det er godt, at børn kan tale dansk på et ordentligt niveau. Det synes jeg ikke at vi skal diskutere.

Kl. 18.45

Men det, der jo bare er meget interessant, er den socialdemokratiske ændring af, hvornår man skal starte i folkeskolen. Det, lovforslaget lægger op til, er jo, at man reelt skal starte med at have en undervisningspligt som 3-årig.

Har Socialdemokratiet i forhandlingerne overvejet at pege på muligheden for pædagogiske fripladser? De kommuner, der går ind i et aktivt samarbejde med forældrene og tilbyder pædagogiske fripladser i daginstitutioner, har stort set hundrede procent opbakning fra forældrene. Det burde Socialdemokraterne vide. Har det tema været rejst under forhandlingerne, og hvorfor er man ikke gået den vej i stedet for?

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Nu er det sådan set ret enkelt: Der er forældre, der fravælger sprogstimulering til deres børn af forskellige årsager, og vi har prøvet at afdække alle de årsager, der kunne være til det, og har fået en lang række noter, der viser, hvordan kommunerne har meldt tilbage om, hvordan man gør i de enkelte kommuner, bl.a. også hvilke årsager forældre angiver til fravalg. Der er f.eks. forældre, der fravælger et sprogstimulerings tilbud, fordi det ikke lige ligger i nærområdet.

Nu kan det måske af rent praktiske hensyn være vanskeligt i en kommune at placere sprogstimulerings tilbud i hver enkelt families nær-område, og derfor er det sådan set efter min bedste overbevisning ikke nogen gyldig grund til at undlade at give et barn den mulighed for sprogstimulering.

Vi ønsker, at alle børn klarer sig godt og kan tale dansk, når de starter i folkeskolen, og dette lovforslag er ikke lavet til de mange, mange tosprogede forældre, som sagtens kan se det fornuftige og det nødvendige i, at deres børn klarer sig godt på det danske sprog. Det er lavet for den lille gruppe, som i dag ikke kan se det, hvor vi er nødt til at sige, at af hensyn til børnene laver vi lovgivning.

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

Hvis man anvendte daginstitutionerne som sprogstimuleringssteder, så tror jeg nok, at de ligger ganske geografisk spredt.

Mit næste spørgsmål er: Hvilke sanktioner har Socialdemokratiet forestillet sig, at forældrene skal mødes med, når de står i den situation, at de efter kommunens opfattelse ikke lever op til undervisningspligten af den 3-årige? Skal barnet tvangs fjernes? Hvilke andre elementer i serviceloven skal sættes i værk, hvis det er, at man ikke overholder undervisningspligten for en 3-årig?

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Sådan som den praktiske hverdag fungerer, så er der jo en lang række foranstaltninger, man i kommunen sætter i gang. Men ellers hører det, som ordføreren ganske rigtigt siger, under serviceloven, og det er nøjagtig de samme regler, der gælder, hvis forældrene ikke overholder undervisningspligten i al almindelighed. Der er sådan set ikke noget nyt. De samme regler, som i dag gælder for et barn, der som 5-årig skulle starte i børnehaveklasse eller skulle starte i skole som 6-årig, vil nu også gælde på det her område. Det er der intet nyt i, der er ikke nogen opstramning eller noget som helst andet i det her lovforslag.

Lad mig så lige føje til, at ordføreren snakker meget om, hvad der sker i folkeskolen. Der er sådan set lagt op til, at denne her sprogstimulering sagtens kan ske mange andre steder, og der er ikke nogen forudsætning om, at den sker i folkeskolen. Der er også mulighed for, at forældrene selv kan vælge et sprogstimulerings tilbud, der for den sags skyld udmærket kan ligge i hjemmet, men hvor der, ligesom når det drejer sig om den almindelige undervisningspligt, er en kommunal forpligtelse til at føre tilsyn med, at sprogstimuleringen er tilfredsstillende.

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KD):

Hr. Thomas Adelskov får det til at lyde, som om det at sige nej til sprogstimulering kun er noget, tosprogede forældre gør. Kunne man forestille sig, at der rent faktisk også er danske forældre, som siger nej til sprogstimulering af deres børn, hvor børnene endda i den grad har brug for sprogstimulering, fordi deres udvikling af sproget i den grad er mangelfuld?

Skal de børn ikke have undervisningspligt, skal de forældre ikke tvinges til, at deres børn også skal modtage sprogstimulering? Deres skolestart og begyndelse er vel lige så vigtig som alle andre børns, uanset om de er tosprogede eller ej.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Det mener jeg sådan set vi allerede tidligere har sagt at vi egentlig gerne så. Vi så gerne en øget sprogstimulering, og vi så også gerne, at det var et tilbud, som gjaldt alle forældre. Bornholm gør det i øvrigt over for alle forældre, uanset om de er danske eller tosprogede.

Så jo, jeg er sådan set enig i den hovedkonklusion, som ordføreren drager.

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KD):

Jeg er glad for at få det meget klare, præcise svar.

Så endnu en gang: Kan jeg så have en forventning om, at hr. Thomas Adelskov og Socialdemokratiet dermed vil stille et ændringsforslag til det her lovforslag?

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Nu ved fru Bodil Kornbek jo udmærket, at det her er forligsstof, og at vi er nogle forligspartier, som sidder og arbejder med det her. Sådan er det inden for alle mulige andre forlig, også forlig som fru Bodil Kornbek er med i, og derfor er det ikke et fuldt forslag, der dækker alle børn, hvad enten de er etniske danskere eller de er tosprogede.

Men som jeg gav udtryk for både tidligere og i mit svar lige før til fru Bodil Kornbek, så vi gerne, at det her var noget, der omfattede alle børn.

Kl. 18.50

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Tak til ordføreren.

Næste ordfører er fru Louise Frevert.

Louise Frevert (DF):

Dansk Folkeparti skal da ikke lægge skjul på, at vi synes, at det er gode forslag. Begejstringen kunne selvfølgelig være større og superlativerne stærkere, men vi mener, at disse lovforslag er et skridt i den rigtige retning til at få bedre forhold for tosprogede børn i deres fremtidige virke i uddannelsessystemet.

Der har i alt for lang tid været en laissez faire-holdning til integration af tosprogede børn i Danmark eller sagt på en anden måde, man har regnet med, at det danske sprog kom af sig selv.

Vi har passivt set på, at der ikke er sket meget på området, og derfor er det et kærkomment tiltag, at sprogstimulering af tosprogede børn nu bliver obligatorisk både i folkeskolen, på friskoler og på privatskoler.

For at kunne klare sig i det danske samfund er det alfa og omega, at man har et fælles sprog, som er dansk, også for at kunne have en fælles reference til de kulturværdier, som vi har, ligesom det er det bindende led til en begrebsforståelse, det er vanskeligt at forholde sig til, hvis man ikke kender nuancerne i det danske sprog.

Vi havde også gerne set, at disse to lovforslag havde været lidt strammere i formuleringerne. Men som tidligere nævnt mener vi, at dette er bedre end ingenting og absolut et skridt i den rigtige retning for børnenes skyld.

Man kan dog være en smule irriteret over, at man ikke i samme moment, som man laver et lovforslag om friskolerne og de private grundskoler, tager strammingerne af tilsynet med, da vi jo kan se her, at i L 195 vil tilsynet stadig have samme karakter som det tilsyn, der virker på nuværende tidspunkt, og det er ikke i overensstemmelse med det tilsyn, som Dansk Folkeparti mener er optimalt på friskolerne og de private grundskoler. Vi havde gerne set, at undervisningsministeren havde strammet tilsynet, og vi håber også, at ministeren på et senere tidspunkt ikke alene vil stramme tilsynet, når det drejer sig om tilsynet med sprogstimulering, men tilsynet i det hele taget.

Vi mener dog, at det er fint, at begge lovforslag fremsættes samtidig, da man på den måde får en parallelitet, og det vil stadig virke efter hensigten for børnenes tarv. Vi kan håbe, at forældrebestyrelserne på de private friskoler og grundskoler lever op til deres ansvar og vil varetage tilsynet med sprogstimulering.

Tiltaget med kommunalbestyrelsen, som hvert år kan foretage en vurdering af barnets sproglige kompetencer og fremskridt for at sikre, at sprogstimulering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, er et godt initiativ, og derfor er vi fortrøstningsfulde, når det gælder forældre, som ønsker at undervise børn i privat regi. På den ene eller anden måde vil der stadig være et tilsyn med, hvor langt børnenes sproglige kompetencer er nået.

Et vigtigt tiltag er screeningen, undersøgelsen af de tosprogede børn. Det sker på en forsvarlig og hensigtsmæssig måde, og det mener vi vil være tilfældet, når der bliver udarbejdet en vejledning af undervisningsministeren, der tager udførlig højde for dette.

I det hele taget kommer vejledningen til at indeholde konklusionerne fra evalueringen af sprogstimuleringen fra efteråret 2002 og på den måde følge op på de initiativer, som hidtil er taget på området. Nogle kan have indvendinger mod et sådant forslag, idet de kan mene, at der bliver trukket noget ned over hovedet på forældrene i stedet for at se det som, at de har mulighed for et tilvalg for at give deres barn eller børn en god fremtid i Danmark.

Vi mener, at det er sørgeligt, at det skal være nødvendigt at bruge 5 mio. kr. i første omgang på dette lovforslag, da det naturligvis burde være en selvfølge at alle, der er bosat i Danmark, gør sig umage for hurtigst muligt at tilegne sig sproget, så man ikke behøvede at iværksætte disse foranstaltninger. Når det nu ikke er tilfældet, må vi stille os tilfreds med disse initiativer, som kan forbedre vilkårene for børnenes fremtid.

Selv om lovforslagene ikke er optimale for Dansk Folkeparti, støtter vi dem naturligvis, da vi mener, at vi i dette tilfælde er helt på linje med undervisningsministeren og derfor gerne vil kvittere for det gode initiativ.

Kl. 18.55

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Der er lige et par spørgsmål her.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Jeg forstår sagtens, at Dansk Folkeparti kan være begejstret for tvangsmæssige foranstaltninger, for det er jo den model, man primært ønsker at bruge til en integrationsindsats. Det kommer ikke så meget bag på mig.

Men jeg vil egentlig godt hive fat i noget andet, og det drejer sig om: Hvad er baggrunden for, at man fra Dansk Folkepartis side finder, at det skal ske som et undervisningsmæssigt tilbud i stedet for et tilbud om at komme i daginstitution og gennem leg lære at bruge det danske sprog? Hvad er baggrunden for, at man ikke i højere grad kunne ønske at bruge de redskaber, der er dér?

Så vil jeg også gerne spørge fru Louise Frevert, om hun er bekendt med, at der i mange

kommuner ikke i daginstitutionerne er afsat tilstrækkelige ressourcer til, at man kan varetage sprogstimulationen for så vel de danske som de tosprogede børn.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Jeg synes ikke, det er nødvendigt at gå ind i en nærmere polemik om, hvad der er tvangsmæssigt, og hvad der ikke er tvangsmæssigt. Tværtimod kunne man eksempelvis sige det på denne her måde: Det er faktisk et ret godt tilbud, som forældrene får.

Jeg tror ikke, at forældre, der er ansvarlige over for deres børn, ikke er interesseret i at få deres børn til at lære dansk. Det er ud fra min bedste overbevisning, at hvis man vil sine børn det bedste, og det uanset hvor man kommer fra, så vil man gerne have, at de skal kunne klare sig ordentligt i et samfund, og i det her tilfælde er det det danske samfund. Derfor er det da alfa og omega, at man får sine børn til at lære dansk.

Det er til gengæld ikke alle forældre, der måske selv vil være kapable til at kunne lære børnene dansk. Derfor anser vi det her for at være alle tiders gode tilbud. At fru Pernille Falcon vil kalde det tvang, er helt for ordførerens egen regning. Det her kan også ses som et godt tilbud, og at det vil være at tvinge noget ned over hovedet på nogen, er vi slet, slet ikke enige om, tværtimod ser vi det her som en obligatorisk del af undervisningen.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Er det ikke korrekt, at den ændring, der egentlig foreslås nu, er, at man går fra et frivilligt tilbud over til et tvangsmæssigt tilbud, hvis man så skal kalde det det? I og med at det er obligatorisk, er det det samme, som at det er tvang. Det er måske kun på Sicilien, man kalder det et tilbud, når folk ikke har mulighed for at vælge det fra.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Jeg er slet ikke enig med fru Pernille Falcon, for vi mener, at når man giver noget som et obligatorisk tilbud, så er det stadig væk et tilbud, og her er det altså børnene, der er i fokus. Fru Pernille Falcon tager det, som om det er en tvangsforanstaltning, vi er ude i her. Det er det jo slet ikke.

Her drejer det sig altså om børn. Der er da ikke nogen her ved deres fulde fem af de her fire partier, der er med i folkeskoleforliget, der kunne finde på at tvinge vores børn til noget som helst, og det uanset hvor de kommer fra. Jeg ved ikke, hvor den vrangforestilling kommer fra.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Noget, jeg ikke har forstået endnu, er: Hvorfor er det ikke alle, der ikke kan tale dansk, som altså skal tvinges til at modtage et tilbud? Altså hvorfor er det obligatoriske tilbud om dansk ikke noget, som gælder for alle, der ikke taler et alderssvarende ordentligt dansk, når de er de her 3 år?

Når jeg nu tænker på mig selv, så kunne jeg, da jeg kom i skole, kun tale vendelbomål. Jeg forstod ikke en lyd af, hvad de andre sagde, og de forstod heller ikke, hvad jeg sagde. Hvorfor skulle sådan en som mig ikke tvinges til at komme på skolebænken?

Hvis nu mine forældre ikke syntes, at det var en god idé, at jeg skulle lære dansk, fordi de faktisk syntes, det var bedre, at jeg kunne tale vendelbomål, hvorfor skulle den pligt så ikke gælde mig på samme måde, som den nu kommer til at gælde alle, der altså har nogle etniske rødder uden for Danmark? Det forstår jeg ikke. Hvorfor skal det ikke være et tilbud til alle og et krav til alle og en forpligtelse for alle?

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Jeg går ud fra, at fru Elsebeth Gerner Nielsen er forberedt og har læst lovforslaget, for det ved jeg at fru Elsebeth Gerner Nielsen altid sætter en ære i. Derfor ved ordføreren også, hvad der står her som udgangspunkt i lovforslaget, og det er, at det drejer sig om tosprogede børn.

Jeg behøver ikke blive ved med at definere, hvad der anses for at være tosprogede børn, det står også i lovforslaget, og ordføreren ved også godt, hvad det er. Det er begrænset til at dreje sig om tosprogede børn, idet deres udgangspunkt er et andet, nemlig at der ikke bliver talt dansk i hjemmet.

Kl. 19.00

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Jamen i mit hjem blev der altså heller ikke talt dansk i traditionel forstand, og det er derfor, jeg spørger.

Målet med det her er, at alle, der kommer i den danske folkeskole, skal kunne tale dansk. Det er jeg helt enig i. Med andre ord: Hvorfor skal pligten så ikke gælde alle? Altså at alle, der ikke kan tale dansk, når de kommer i skole, simpelt hen får et krav pålagt om, at det lærer de, uanset hvad grunden er.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Så vidt jeg ved, er vendelbomål jo en dialekt. Det er jo ikke et sprog. Det er jo en dialekt. Så ergo er vi stadig væk ude, ikke i en gråzone, men det er dansk. Så det her er stadig væk ud fra definitionen, hvad der bliver talt i et hjem, nemlig ikke dansk. Derfor er det defineret, som det er, i lovforslaget.

Formanden:

Tak til fru Louise Frevert. Og så tøvs a, vi skal gå videre.

Helle Sjelle (KF):

Det Konservative Folkeparti er meget optaget af at sikre en vellykket integration af indvandrere og naturligvis deres efterkommere. Det er indlysende, at en ordentlig integration kræver en omfattende tilegnelse af dansk. Ofte vil sproget være omdrejningspunktet for hele integrationsforløbet. Desværre forlader mange unge folkeskolen med utilstrækkelige læsefærdigheder, deriblandt et meget stort antal tosprogede unge; et kedeligt resultat for en af verdens dyreste folkeskoler.

Netop vores folkeskole spiller efter vores opfattelse en meget central rolle i integrationsindsatsen. Den er fundamentet i vores uddannelsessystem for enhver, der vokser op i Danmark, også for de tosprogede. Efter vores opfattelse er det imidlertid nødvendigt at følge de tosprogede børn ekstra opmærksomt for at være parat med de særlige tiltag, der kan sikre dem det fulde udbytte af deres skolegang.

Målet er, at de får en uddannelse på niveau med alle andre unge og bliver godt forberedt til et liv i det danske samfund. Vi hilser det derfor velkommen, at regeringen har sat så stærkt fokus på netop den opgave. Betydningen af det kan næppe overvurderes.

Der er allerede gennemført flere lovændringer, der har til formål at styrke de tosprogede elevers danskundskaber og integration i det danske samfund, ikke mindst netop tilbud om

den tidlige sprogstimulering, som blev vedtaget sidste forår.

I Det Konservative Folkeparti tror vi på, at sprogstimulering har en overordentlig gavnlig effekt og er et godt redskab, som skal bruges. Der er ingen tvivl om det rigtige i at gøre dansk sprogstimulering obligatorisk. Vi er derfor positive over for det fremsatte forslag, som skal sikre, at alle tosprogede børn med behov for sprogstimulering får et relevant tilbud herom. Det er et forslag, som simpelt hen skal sikre, at børn får den sprogstimulering, som de har behov for, uanset hvad forældrene ellers mener.

I Det Konservative Folkeparti bidrager vi gerne til, at alle borgere uanset sproglig baggrund rustes til aktiv og fuld deltagelse i vores samfund. Vi støtter derfor forslagene.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Jeg har prøvet at øje PLS-rapporten igennem, og jeg kan simpelt hen ikke finde, at der står, at der simpelt hen er forældre, som siger nej til tilbud om sprogstimulering. Det kan godt være, jeg tager fejl, og at jeg ikke har læst det grundigt nok, men så kunne fru Helle Sjelle måske som en del af forligskredsen gøre mig lidt klogere. Hvorfra er det, man ved, at vi altså har et så massivt problem med, at der er forældre, der siger nej til, at deres børn lærer dansk, så det nu er nødvendigt at ændre *hele* den danske skoletradition og lave undervisningspligt ned til 3-års-alderen? Hvor er det, eksemplerne er?

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Det, der har været vigtigt for os i denne her sammenhæng, er ganske enkelt, at vi klæder børnene på til at kunne et ordentligt dansk, når de starter i skolen, og derfor er vores udgangspunkt, uanset hvor mange rapporter der så bliver lavet, at uanset hvad forældrene mener i øvrigt om den sag, så vil vi gerne have, at børnene ikke mindst får de tilbud, men at de faktisk også tager de tilbud, der er mulighed for at få. Det er det, der er vores udgangspunkt.

Kl. 19.05

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Jo, men skal man ikke altid sørge for, at der er en eller anden sammenhæng mellem mål og midler? Kan det passe, især på en borgerlig regering, at man altså mener, at det er staten, der – uanset

hvad – står over forældrene, når nu der er en undersøgelse, der, så vidt jeg kan se, viser, at forældre vil deres børn det bedste, og hvis de får at vide, at der noget, der hedder sprogstimulering, så sender de børnene til det? Hvad er så årsagen til, at De Konservative finder det så nødvendigt at overrule, undskyld, altså gå ind og lave en regulering, der ligger over forældrene, når vi nu ved, at forældrene faktisk gerne vil det her? De vil gerne gøre det frivilligt.

Hvorfor er det så vigtigt for De Konservative, at det bliver med tvang?

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Jeg er sikker på, der også er rigtig mange forældre, der gerne vil sende deres børn i skole, men vi vil bare gerne være fuldstændig sikre. Og derfor er vi tilhængere af, at man indfører det her og gør det obligatorisk.

Vi kan jo se i de undersøgelser, der har været, at der faktisk, som jeg sagde i mit ordførerindlæg, har været en overvægt af tosprogede børn, der har haft problemer med f.eks. læsning. Så derfor er vi parate til at tage det skridt, som vi har taget her.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Hvad er det, der er baggrunden for, at Det Konservative Folkeparti ikke vil gøre noget ved de kommuner, som ikke tilbyder sprogstimulering, men at man vil gøre det obligatorisk at modtage undervisning for 3-årige tosprogede børn, når problemet ikke er særlig stort?

F.eks. i Københavns Kommune er der i alt ud af den kæmpestore gruppe af tosprogede børn kun fem familier, der har afslået tilbuddet om sprogstimulation med dårlige begrundelser – fem familier. Og det er i en kommune, som har lavet ganske strålende tilbud.

Det vil sige, at man efter vores opfattelse skylder spurve med kanoner med det her forslag. Og man risikerer faktisk at ødelægge nogle meget glimrende ordninger baseret på frivillighed, og hvor forældrenes positive indstilling netop er baseret på, at det er frivillige tilbud til børnene.

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Jeg kan ganske enkelt sige, at vi synes, det her er en god idé. Vi ønsker, at børn, der også er tosprogede, har gode muligheder for at klare sig,

når de kommer i den danske folkeskole, og også når de har endt deres skolegang.

Det er derfor, vi er parate til at tage det her skridt. Vi vil gerne sikre, at alle får den sprogstimulering, som de skal have. Det er derfor, vi er tilhængere af, at den bliver gjort obligatorisk.

Tredje næstformand (Kaj Ikkast):

Tak til fru Helle Sjelle.

Så er det fru Anne Baastrup som ordfører.

Anne Baastrup (SF):

I SF mener vi, at det er helt afgørende for en ordentlig skolegang, at man rent faktisk kan snakke dansk. Og det gælder for alle børn.

Når jeg bevæger mig rundt i de danske fængsler, oplever jeg ikke sjældent, at de indsatte, selv om de tydeligvis er danske med danske aner bag sig i mange generationer, har et mangelfuldt dansk. Hver sætning er hovedsætninger og med en meget ensartet brug af ord. Kort sagt har de problemer med at tale dansk, samtidig med at de formentlig også har problemer med at læse og skrive dansk.

Da vi for nogle år siden diskuterede de manglende færdigheder i dansk hos de danske skoleelever, var Bornholm en mærkbar undtagelse. På øen havde man i flere år lavet en screening af børn i 3-års-alderen og der fanget en række fysiske problemer tidligt samt fanget, at en sprogscreening af børnene gav anledning til at tale med forældrene om vigtigheden af at tale med deres børn, læse højt og give nogle relevante pædagogiske tilbud.

Denne her indledning fører mig frem til følgende konklusion: Regeringens politik hænger ikke sammen. Med de her to lovforslag hiver man en enkelt gruppe ud: de etniske mindretals børn. De skal screenes, de skal marginaliseres, de skal hænges ud, uden at man har overvejet, hvad ændringerne i daginstitutionerne, som nu er blevet vedtaget, kommer til at betyde, hvor der skal indføres læreplaner eller læseplaner, som socialministeren undertiden siger, uden at overveje, at andre børn måske også kunne have glæde af, at det blev konstateret, at deres sproglige udvikling var alderssvarende.

Dertil kommer, at lovforslaget er præget af en utrolig mangel på erkendelse af, at der skal være en sammenhæng til den sociale servicelov. For hvad skal kommunens reaktion være? Skal kommunen, hvis forældrene ikke lever op til forpligtelsen, konstatere, at der i så fald er tale om en manglende forældreevne, at barnet er tru-

et på sin udvikling, og gå i gang med at overveje foranstaltninger uden samtykke, som det så smukt hedder, når man taler om tvangsfjernelse – eller hvad?

Hvilke overvejelser har man gjort om forældrenes reaktion, når der bliver tale om tvang? Hvordan ville man selv som forælder opleve, at man skal have screenet sit barn, når det er 3 år, og have at vide, at hvis man ikke straks går i gang med at lære det dansk, så skal barnet i folkeskole? Er det et tilbud, som overhovedet er relevant for en forælder, der mener, at man har og varetager et ordentligt ansvar for sit barn?

Kl. 19.10

Har man overvejet i stedet for at udvikle daginstitutionstilbuddet og herunder bruge de pædagogiske fripladser som en mulighed for at få hundrede procents deltagelse af alle børn, hvis en screening viser, at der er sproglige problemer?

Så er det jo også meget slående, at DRC i deres høringssvar påpeger, at den liste af organisationer og nævn, der har fået lovforslaget til høring, er mangelfuld. Mange af de organisationer, herunder Nævnet for Etnisk Ligestilling, eksisterer slet ikke. Det er simpelt hen det niveau, man har tænkt sig at involvere etniske organisationer på, samtidig med at der er en lang række etniske foreninger inden for de forskellige grupper, som eksisterer, og de har ikke fået lovforslaget i høring. Det viser virkelig, med hvilken alvor man har taget det her lovforslag.

Hvilke overvejelser har man i øvrigt gjort sig, hvis det viser sig, at kommunerne ikke kan håndtere at forvalte definitionen af forældrenes pligt? Det blev tidligere rejst over for de tidligere ordførere, at forældrene jo også har en forpligtelse til, at barnet opfylder undervisningspligten i grundloven.

Men hvordan giver man kommunerne det værktøj, der gør, at kommunerne kan gå ind og sige: I overholder ikke pligten til at sprogstimulere jeres 3-årige barn? Hvad vil man gøre ved de forældre, som tydeligvis kan se, at deres barn har svært ved at lære modersmålet og derfor vil have svært ved at håndtere to sprog som 3-årig? Skal man så alligevel tvinge barnet i gang med at lære dansk, på trods af at man så ved, at det oprindelige sprog ikke bliver udviklet godt nok til, at barnet overhovedet kan få et abstrakt dansk sprog?

Min korte beskrivelse af det her lovforslag er, at det er mangelfuldt, det er dårligt gennemtænkt, det er diskriminerende, og det vil margi-

nalisere en gruppe af mennesker, som i stedet for at blive integreret vælger at vende samfundet ryggen.

Alle forældre vil deres barn det godt. Hvorfor så ikke i stedet for gå de kommuner igennem, hvor der er gode erfaringer, og give gode forslag til, hvordan kommunerne kan gennemføre nogle tilbud til forældre, som gør, at de som en naturlig ting vil vælge sprogstimulering af deres børn?

Det, man i stedet for vælger, er, at man giver kommunerne en diffus forpligtelse til at tvangsjerne etniske mindretals børn, fra de er 3 år. Det er ikke god lovgivning.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Jeg skal spørge fru Anne Bastrup, om ikke det gør en lille smule indtryk, at høringssvarene generelt er meget positive over for det her lovforslag, og at f.eks. Børnerådet i deres høringssvar jo tilslutter sig og anbefaler lovforslaget og endda skriver, at tidlig sprogstimulering har vist sig at have stor indflydelse på elevernes danskundskaber ved skolegangens begyndelse, og på den baggrund anbefaler rådet det foreliggende forslag. Gør det ikke noget indtryk?

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

I SF går vi ind for, at børn taler dansk, når de starter i børnehaveklassen. Vi synes, det er vigtigt. Men vi tror ikke på, at man kan tvinge forældrene til på den her uigenomtænkte måde at få børnene i gang med at lære dansk.

Vi frygter simpelt hen, at det her lovforslag vil få forældrene til at opleve marginalisering. Og den positive udvikling, der har været i mange kommuner, hvor man har udviklet nogle gode tilbud, vil ryge. Forældrene kommer pludselig til at opleve sig som en særlig gruppe, fordi lige præcis deres barn skal sprogstimuleres, men ikke naboens barn, samtidig med at de kan høre, at naboens barn simpelt hen ikke kan snakke dansk. Han har bare lyst hår, blå øjne, og bedste-far var også dansker.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Skal jeg tolke det derhen, at SF vil støtte forslaget, hvis det var sådan, at det omfattede alle børn, spørgsmål 1? Spørgsmål 2: Nu er SF jo ikke et af de partier, der jo er nogle stykker af her i Folketinget, der er bange for eksperter og

viden og at have den slags som belæg, når vi træffer beslutninger herinde. Jeg forstår fru Anne Baastrup sådan, at man i SF ikke tror på det. Det er derfor, jeg så spørger: Gør det ikke noget indtryk, når der i en række af høringsvarerne er anbefalinger af det her lovforslag, bl.a. fra Børnerådet, som man jo, når vi nedsætter sådan et råd, der arbejder, et eller andet sted bør tillægge en vis vægt, når vi lovbehandler?

Kl. 19.15

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Til det første spørgsmål: Ja, jeg synes, det ville være en god idé, at vi overførte den bornholmske model til hele Danmark. Der havde man gode erfaringer, således at man rent faktisk vidste, hvad børnenes sproglige niveau er, når de er 3 år, så man kan sætte ind og forhindre hørelidelser og andet.

At Børnerådet har denne her opfattelse, synes jeg er fint, og jeg er da glad for på Socialdemokraternes vegne, at Børnerådet støtter det, men vi ved samtidig, at der er en lang række gode eksempler på, at man via frivillighedens vej kan klare sig med nogle ordentlige kvalitative gode tilbud.

BUPL skriver jo også i deres høringsvar, at de simpelt hen frygter, at det her er starten på, at sprogstimulering er noget, der kommer til at skeovre i folkeskolen. Så burde jeg måske have spurgt hr. Thomas Adelskov: Er hr. Thomas Adelskov enig i, at det er en god idé, at små børn skal starte i folkeskolen? Jeg ved godt, at han ikke kan svare, men det er jo også konsekvensen af lovforslaget. I sidste sætning i bemærkningerne står der jo, at hvis forældrene ikke lever op til sprogstimuleringskravet, skal et 4-årigt barn i folkeskolen – hallo.

Formanden:

Fru Elsebeth Gerner Nielsen som ordfører.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Børn, som bor i Danmark, skal lære dansk. Vi ved, at forudsætningen for at klare sig godt her i landet er, at man behersker det danske sprog. Hertil kommer, at det giver børnene problemer i de øvrige skolefag, hvis de ikke taler dansk. Det Radikale Venstre er med andre ord helt enig i regeringens mål på det her område.

Til gengæld er vi ikke enige i redskaberne. Vi er ikke enige i, at børn skal tvinges til at lære dansk. De og deres forældre skal støttes i og mo-

tiveres til at lære dansk. Man når ingen steder med tvang, til gengæld når man allerede vældigt langt ved at tale med indvandrerforældrene om, hvor vigtigt det er, at deres børn lærer dansk. Langt størstedelen af indvandrerbørnene kommer f.eks. i børnehave.

Efter vores opfattelse er det ikke tvang, der er brug for, men bedre integration. Mødre, der selv har lært dansk og kan begå sig i det danske samfund, vil med stor sandsynlighed også sørge for, at deres børn lærer dansk. En mor, som er bange for det omgivende samfund, og som ikke har lært dansk, vil have sværere ved at forstå vigtigheden af, at hendes barn kommer hjemmefra. Hun vil synes, at det bedste er, at barnet bliver hjemme og bliver passet af mor. Det er i øvrigt et synspunkt, som man også hører andre steder.

Det hele starter altså med mødrene. Vi har fremsat forslag om, at alle også selvforsørgende indvandrere skal gå til dansk som forudsætning for at få opholdstilladelse. Vi er således parate til at tage mere hårdhændede redskaber i brug over for voksne. Det er regeringen desværre ikke. Til gengæld er vi modstandere af tvang over for børn, det nytter nemlig ikke.

Hvem bilder sig ind, at et lille barn, som endnu ikke har smidt sutten og går med ble, kan lære noget som helst, hvis det kan mærke, at dets mor er bange og ikke forstår, hvad der foregår? I lovforslaget er der ikke én overvejelse over, om den traumatiske oplevelse, et barn kan få ved at pligten gennemtvinges, kan hæmme sprogstimuleringen.

I øvrigt: Hvad agter undervisningsministeren og forligskredsen at gøre, hvis forældrene nægter at sende deres børn på skolebænken? Skal børnene så tvangsfjernes? Hvad er sanktionsmulighederne? Hvorfor denne håndskyhed? Ja, man siger, det er kommunalbestyrelsen, der så må tage stilling til, hvad der skal gøres. Det er virkelig at springe over, hvor gærdet er lavest. Man farer ud med bål og brand, men når det kommer til stykket, bør man alligevel ikke sætte handling bag ordene.

Forældre kan slutte sig sammen og selv stå for undervisningen af børnene, står der i lovforslaget. Hvor lyder det smukt og helt i friskoleånden selvfølgelig. Vi glæder os til at se, hvordan kommunerne vil føre tilsyn med denne hjemmeundervisning af 3-4-årige, altså om undervisningen står mål med det, der foregår i folkeskolen.

Efter vores opfattelse burde alle tosprogede børn have tilbud om også at lære deres eget modersmål så godt som muligt, inden de kommer i

skole. Når indvandrerforældre kan have det synspunkt, at børnene ikke skal lære dansk for tidligt, kan det jo skyldes, at de mener, det er godt for barnet, at dets eget sprog konsolideres først. Så vidt jeg ved, er der ikke fagligt belæg for at sige, at disse forældre ikke har ret, tværtimod, for jo bedre man behersker sit eget modersmål, jo nemmere tilegner man sig sprognummer to, tre og fire.

Kl. 19.20

Derfor betragter vi det som et stort problem, at regeringen har afskaffet modersmålsundervisningen i folkeskolen. I stedet skulle man arbejde med en tosided sprogstimulering allerede i børnehaven. Lad os få flere tosprogede pædagoger, lad os uddanne flere pædagoger, som ved noget om sproglig udvikling hos tosprogede, lad os sørge for, at der er ekstra ressourcer til disse børnehaver, hvor der er mange tosprogede osv. osv.

Endelig finder vi det yderst bemærkelsesværdigt, at regeringen med dette lovforslag gør op med undervisningspligten som en generel pligt. Med L 194 bliver undervisningspligten en pligt, som staten kan pålægge enkeltpersoner. Måske denne ændring havde fortjent en særskilt drøftelse i den danske skole og undervisningsverden, inden traditionen på et så vigtigt punkt ændres, altså at undervisning er noget, der kan idømmes et bestemt barn.

Det Radikale Venstre støtter målet med L 194. Børn skal kunne lære at tale dansk, når de bor i Danmark. Vi er til gengæld ikke enige i redskaberne.

Formanden:

Tak til fru Elsebeth Gerner Nielsen.

Så er det fru Pernille Falcon som ordfører.

Pernille Falcon (EL):

Det her forslag handler ikke om, at børn skal lære dansk; det her forslag handler om fordomme. Vi er alle sammen enige om, at børnene skal lære dansk, og at de skal lære det, inden de kommer i skole, men vi er meget uenige i midlerne.

Det her handler om fordomme om uddannelsesfjendske indvandrerforældre, der holder deres børn hjemme og nægter dem kontakt til omverdenen, fordomme, som man helst vil puste til og blæse op i stedet for at koncentrere sig om at sikre støtte til de børn, der har brug for sprogstimulering, i stedet for at sikre tilbud om børnehavpladser, tilbud om ekstra ressourcer til børne-

haverne, så børnene kan lære et godt dansk, og det gælder både danske og tosprogede børn. Nej, det handler for regeringen og støttepartierne om at ændre sprogstimuleringen af små børn fra et tilbud til tvang.

I dag har kommunerne pligt til at tilbyde sprogstimulering til børn i daginstitutioner og til de børn, der ikke er i daginstitutioner, så hvorfor ændre tilbuddet til en tvang? I bemærkningerne til lovforslaget kan man læse, at der er forældre, der ikke tager imod tilbuddet, og der kan være børn fra familier, som ikke har tradition for uddannelse, eller hvor der ikke er forståelse for betydningen af, at barnet kan tale dansk ved skolestarten. Det er begrundelsen.

Men der er ingen oplysninger om, hvor mange børn der er tale om, ingen oplysninger om, hvordan Undervisningsministeriet er nået frem til karakteristikken af disse uddannelsesfjendske indvandrerforældre. Hvor er dokumentationen, og hvor er den reelle baggrund for forslaget? For det kan nemlig ikke være evalueringen af kommunernes sprogstimulation, som PLS Rambøll har lavet for Undervisningsministeriet i 2002, for her er forældrenes manglende lyst til, at deres børn sprogstimuleres, overhovedet ikke skitseret som et relevant problem, og evalueringen anbefaler heller ikke, at sprogstimuleringen gøres obligatorisk.

Hvad er der sket siden 2002, som nu gør det helt nødvendigt, at sprogstimulering gøres obligatorisk? Hvad er der sket, og hvorfor må vi ikke få at vide, hvad der er sket, for det står i hvert fald ikke i lovforslaget? Der er ikke sket andet, end at regeringen lovgiver på baggrund af egne fordomme og samtidig forstærker dem.

Hvis vi kigger på det egentlige problem, kan vi tage Københavns Kommune, som jeg har været lidt inde på. 80 pct. af de tosprogede børn går i børnehave, og det er positivt i sig selv, 97 pct. af forældrene til disse børn har givet tilladelse til sprogvurdering og sprogstimulering, ca. 20 pct. af børnene går ikke i børnehave, det er i øvrigt 237 børn, heraf modtager 67 pct. sprogstimulering.

Ud af de i alt 79 familier, der har afslået tilbuddet om sprogstimulering, er det kun fem familier, som har afslået det med grunde, som ikke er gode. De øvrige forældre har haft grunde til det: Barnet skulle starte i børnehave lige om lidt, barnet talte i øvrigt dansk i forvejen, eller barnet gik i privat legestue med tilknyttede aktiviteter eller i en friskole, hvor barnet fik sprogstimule-

ring. Så i alt fem familier, 0,4 pct., har afslået tilbuddene med dårlige begrundelser.

Kl. 19.25

En af de vigtige grunde til, at f.eks. en kommune som Københavns Kommune har haft så gode resultater med sprogstimulationen af små børn, er, at det er et tilbud, at det opleves som en særlig god indsats til fordel for barnet i samarbejde med forældrene.

Når man nu fra regeringens side vil omgive sprogstimulering med tvang og mistænkeliggørelse, er der en risiko for, at forældrene bliver skeptiske og ikke samarbejder på samme måde som tidligere. Vi kan risikere, at forældre vælger de kommunale børnehaver fra og tager et privat tilbud, hvor de selv har indflydelse på sprogstimuleringen tilrettelæggelse. Vi risikerer også, at den tvungne sprogstimulering skader tosprogede børns integration i det danske samfund.

Nu er det jo fremgået i dag, at det ikke er alle kommuner, som tilbyder sprogstimulering af børn. Det er også fremgået, at man fra regerings side synes, at det er vigtigere at sætte ind over for forældre, der ikke vil give tilladelse til sprogstimulering, end over for kommunerne. Man har ikke foranlediget, at der sættes kraftigt ind over for de kommuner, som ikke ønsker at give disse tilbud. I stedet vil man indføre en reel undervisningspligt for en særlig gruppe af børn fra 3-års-alderen, man stempler minoriteterne som integrationsfjendtlige, og man skader sprogstimuleringen. Det er et fåbeligt forslag, som Enhedslisten ikke kan støtte.

Formanden:

Ordføreren må gerne vente, der er en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Nu har fru Pernille Falcon til stort set alle ordførere, i hvert fald til os, der har været positive over for forslaget, talt meget om tvang. Derfor vil jeg spørge om, hvad fru Pernille Falcon faktisk mener om § 76 i grundloven.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Det er ikke nogen god idé at forhøre mig om grundloven, for jeg kender den ikke udenad. Vil Venstres ordfører uddybe det?

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Nu vil jeg læse op for fru Pernille Falcon, hvad § 76 i grundloven er. Hvis man beskæftiger sig med undervisningspligt, er det faktisk en paragraf, man burde have læst:

»Alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til fri undervisning i folkeskolen. Forældre eller værger, der selv sørger for, at børnene får en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, er ikke pligtige at lade deres børn undervise i folkeskolen.«

Vi tvinger vores børn til at modtage undervisning; det er tvang, vil jeg sige til fru Pernille Falcon. Ønsker Enhedslisten at ophæve § 76 i grundloven?

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Nej, som det forhåbentlig er fremgået af mit indlæg, er det, vi er imod, at indføre tvangsmæssig undervisningspligt for 3-årige.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Er fru Pernille Falcon enig i, at hvis vi endelig skal til at have det her med grundloven trukket ind i debatten, kan man sige, at det, man skulle, var simpelt hen at gå ind og sænke undervisningsalderen for alle børn i Danmark til 3 år? Fra 3-års-alderen er der undervisningspligt.

Jeg vil ikke anbefale det, men så kunne man i hvert fald sige, at der ikke er tale om diskrimination. Så er det bare franske tilstande.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Det er da korrekt, at der så ikke ville være tale om diskrimination, men det er ikke Enhedslistens opfattelse, at det er en god idé at lave undervisningspligt helt ned i børnehvaldsalderen.

Det er faktisk Enhedslistens opfattelse, at børn skal have lov at udvikle sig gennem leg, og det gælder også for tosprogede børn. Det er derfor, at det er vores opfattelse, at man skal skrue nogle tilbud sammen, som gør, at både danske børn og tosprogede børn får mulighed for at udvikle sig og få stimuleret deres sprog gennem leg.

Det er derfor, det er beklageligt, at det er de samme partier, som tordner frem med det her forslag, som ikke vil sætte de fornødne ressourcer af i daginstitutionerne til sprogstimulering.

Det ser man bredt i kommunerne. Det er de samme partier, som ikke satser på det felt overhovedet, men som i stedet for tordner frem med tvangsmæssige foranstaltninger for en særlig gruppe.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Nu har fru Pernille Falcon jo talt om Københavns fortræffelighed flere gange. Det er ikke, fordi jeg skal køre videre i det som sådan, men jeg føler mig faktisk foranlediget til at spørge fru Pernille Falcon, hvad der så gør, at man er nødt til at give alle de her garantitimer i Københavns Kommune. Man har et problem med de tosprogede børn, der faktisk ikke kan tale dansk.

Kl. 19.30

Faktisk ligger de børn, vi har i de københavnske folkeskoler under det niveau, man har i fembyerne. Hvad er så grunden til, at fru Pernille Falcon mener, det er så fortræffeligt i Københavns Kommune?

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Nu er det jo meget enkelt at tro, at nogle få timers sprogstimulation kan løse hele problemet; det kan det jo ikke. Det er jo ikke sådan, at det er tilstrækkeligt at give noget sprogstimulation i børnehvealderen, det er også nødt til at blive fulgt op i folkeskolen. Jeg ved godt, at man i Københavns Kommune bestræber sig på at give nogle ekstra ressourcer i det videre skoleforløb, som sikrer, at de tosprogede børn kan få de samme muligheder som de såkaldt danske børn, men det er jo også sådan – det er en kendt viden – at det meget er forældrenes sociale vilkår, der er bestemmende for børnenes skolefærdigheder. Det kan man se bredt over hele landet, man kan se fra kommune til kommune, at det egentlig er forældrenes sociale vilkår, man læser på børnenes karakterblade.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Vil fru Pernille Falcon så ikke også give mig ret i, at man igennem næsten 7 år i Københavns Kommune meget intensivt har prøvet at give sprogstimulering både på den ene og den anden måde?

Jeg kan fortælle fru Pernille Falcon, at allerede for 4 år siden indførte vi 15 timers sprogstimuleringskurser for børn, der ikke gik i børnehaver, og det har været gjort intensivt i ca. 6-6½

år, altså også inden da, hvor man har givet sprogstimulering til tosprogede børn. Det er den ene del af det.

Den anden del er, at nu har fru Pernille Falcon flere gange omtalt danske børn og tosprogede børn. Jeg vil gerne bede om en definition af det, for de tosprogede børn er jo altså også danske børn, hvis de har dansk statsborgerskab. Så nu er vi altså ude i en gråzone, og den vil jeg gerne have defineret fuldstændig klart her.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Det er rigtigt, det var ikke en korrekt formulering. Man skelner jo her mellem børn, der taler dansk, og tosprogede børn, og det var ikke en korrekt formulering, jeg kom med.

Jeg deler i øvrigt fru Louise Freverts bekymringer over, at man selv med en intensiv sprogstimulering kan være i den situation, at der er børn i folkeskolen, der har nogle særlige behov, som ikke bliver varetaget tilstrækkeligt, og det er da rigtigt, at der godt kan være brug for, at man i en årrække bruger ekstra ressourcer på de københavnske folkeskoler for at sikre, at børnene uanset deres forældres sociale vilkår og baggrund kommer til at få en skolegang, der gør, at de kan klare sig lige så godt som andre børn, og jeg synes da også, det vil være prisværdigt, hvis man i Københavns Kommune ville følge op på det, for det illustrerer jo netop, at det ikke bare er gjort med lidt sprogstimulation i en tidlig alder; det skal følges op.

Vi kan have en forhåbning om, at den generation af børn, der har fået det fra en tidlig alder, kommer til at klare sig lidt bedre – det er der noget, der tyder på – men det er jo ikke gjort med det alene.

Formanden:

Er der flere, der ønsker ordet? ... Det er der ikke. Tak til fru Pernille Falcon.

Så er det fru Bodil Kornbek.

Bodil Kornbek (KD):

Kristendemokraterne deler undervisningsministerens og andre ordføreres bekymring for tosprogede børns vilkår og udbytte af undervisningen i så vel grundskolen som i deres videre uddannelsesforløb.

Sproget er en af de væsentligste kilder til at gennemføre en uddannelse og ikke mindst set ud fra tosprogede børns synspunkt afgørende for en vellykket integration. Der er behov for at

se på den indsats, der gives til både tosprogede og danske børn, hvis sprogudvikling er mangelfuld.

Tilbud om sprogstimulering fra 3 år er et vigtigt redskab til at skabe de bedste rammer for det enkelte barn, så bl.a. skolestarten, men også det at kunne være en del af et fællesskab så tidligt som overhovedet muligt lykkes.

Der er allerede inden for den eksisterende lovgivning mulighed for at forbedre sprogstimuleringsindsatsen i kommunerne. Det er vigtigt at se på de erfaringer, man har gjort i andre kommuner, herunder Høje Taastrup, Ishøj og København.

Hvorfor et lovforslag, som pludselig vil indføre obligatorisk sprogstimulering, og hvorfor et forslag, som kun er møntet på tosprogede børn? Tallene fra folkeskolens specialundervisning viser ellers tydeligt, at der blandt børn med så vel udenlandsk som dansk baggrund eksisterer en mangelfuld sprogudvikling. Hvad med den mængde af børn, som nu ikke bliver dækket af det her forslag?

Hvis vi skal konkludere, at obligatorisk sprogstimulering er den bedste og mest hensigtsmæssige løsning for at forbedre tosprogede børns skolegang, så må der nødvendigvis være belæg herfor, og det mener jeg ikke ministeren har. Ligger der nogen forskningsrapporter? Er der en kortlægning af, hvad årsagerne er til, at børnene ikke har modtaget sprogstimulering, at man har sagt nej dertil? Hvilken viden ligger der til grund, hvilken erfaring ligger til grund for, at det her er den eneste løsning?

Kl. 19.35

Jeg synes, det er uvist, hvor mange tosprogede forældre det drejer sig om, altså hvor mange der ikke tager imod tilbuddet, og præcis hvorfor de ikke gør det.

Såfremt det har noget at gøre med den pågældende kommunes procedurer og redskaber på området, så mener jeg, det er her, vi først og fremmest skal se på, om der er noget, vi kan gøre for at sætte ind. Opfylder kommunerne rent faktisk de forpligtelser, de har, eller hvad er årsagen?

Når vi taler om sprogstimulering, er det tankevækkende, at regeringen med den ene hånd har fjernet kommunernes pligt til at tilbyde modersmålsundervisning, samtidig med at man forpligter tosprogede børn til at deltage i obligatorisk dansk sprogstimulering, for det er jo ellers veldokumenteret, at modersmålsundervisning

er med til at styrke tosprogede børns danskundskaber.

Evalueringen fra PLS påpeger, at der er behov for et mere forpligtende samarbejde mellem kommunerne og forældrene om at styrke barnets danskundskaber. Et sådant samarbejde kan etableres via mere opsøgende arbejde og information fra kommunen til de forældre, som ikke tager imod det frivillige tilbud om sprogstimulering.

Kristendemokraterne mener, det er helt essentielt for samarbejdet mellem kommune og forældre og for en, skal vi sige helhedsorienteret integrationsindsats generelt for hele familien, at samarbejdet så vidt muligt består af frivillige tiltag. Langt størstedelen af de tosprogede forældre, er jo, som der også står i bemærkningerne til forslaget, glade for tilbud om sprogstimulering, bl.a. fordi de jo ved, at det er til gavn for deres barn.

Derfor er det vigtigt at holde fast i de gode resultater, der er skabt, samtidig med at det opsøgende arbejde intensiveres der, hvor resultaterne absolut ikke er tilfredsstillende.

Set ud fra et integrationsaspekt finder vi det også hensigtsmæssigt, at tosprogede børn, der befinder sig i et hjem, hvor der ikke tales dansk, kommer i kontakt med andre dansktalende børn og voksne, for det vil jo betyde, at barnet hører det danske sprog og ikke mindst bliver sat i en situation, hvor det bliver nødt til at kaste sig ud i at bruge det danske sprog selv, hvilket også har betydning for den sproglige udvikling. Nogle få timers sprogstimulering om ugen er ikke nok, hvis man virkelig ønsker at skabe de allerbedste rammer for et barns skolestart.

Et område, vi er betænkelige ved, og som også forbliver uvist, er, hvilke sanktionsmuligheder kommunen kan anvende i de tilfælde, hvor forældre afviser at lade deres barn deltage i den obligatoriske sprogundervisning og ej heller selv tager initiativ til at opfylde lovens krav.

Kunne man forestille sig, at undervisningsministeren ville gå med til Kommunernes Landsforenings forslag om at benytte sanktionsmuligheder i form af tilbageholdelse af sociale ydelser?

Et andet aspekt ved forslaget er netop det, BUPL påpeger i sit høringssvar: at man jo indfører undervisningspligt for 3-årige tosprogede børn. Hvilken betydning har det for hele vores uddannelsessyn, når man pludselig indfører undervisningspligt for enkelte bestemte grupper og personer? Det mener vi nok burde være en

diskussion værd, som man kunne bruge mange timer på.

Når jeg hører debatten i dag, er der jo noget, vi sådan set alle sammen uanset parti er enige om: Vi vil gerne være med til at skabe de bedste muligheder for de børn, der skal starte i skole. Vi er enige om, at dansk er utrolig vigtigt at kunne beherske. Men lovforslaget her lever ikke helt op til de ord, fordi det netop er afgrænset til en bestemt gruppe børn.

Vi ved, at der også er børn med dansk som modersmål, som har brug for sprogstimulering, og som ikke får det, fordi deres forældre ikke tager imod tilbuddet. Hvorfor skulle de gøre det, når de mener, at deres barn taler dansk, og der ingen problemer er. Der kan være mange årsager til det også.

Hvis man virkelig skulle leve op til de ord, som er utrolig vigtige, og de intentioner, man har, så burde man i det mindste sørge for, at alle børn kom ind under denne her obligatoriske undervisningspligt.

Dermed vil jeg også mene, at lovforslaget sådan set er udtryk for et syn på en bestemt gruppe borgere: udlændinge, de fremmedsprogede, som endnu en gang bliver marginaliseret med et forslag som dette, og det beklager jeg virkelig.

Kl. 19.40

Vi er enige i intentionerne, absolut, med dette forslag, men vi er altså ikke enige i midlerne for at nå målet, og vi kan ikke støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Fru Bodil Kornbek nævnte i sin ordførertale nogle kommuner, som har gode erfaringer med sprogstimulering. Hvis nu man kunne forestille sig, at en af de her kommuner oplevede, at der var forældre, der afviste at tage imod tilbuddet til deres barn om obligatorisk sprogstimulering, f.eks. Høje Taastrup og f.eks. med en argumentation om, at tilbuddet ikke ligger i nærmiljøet, ville det så være overbevisende nok til, at fru Bodil Kornbek kunne støtte forslaget og være med, når vi skal trykke på de grønne og de røde knapper ved tredjebehandlingen?

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KD):

Noget af det, der er helt essentielt for mig i det her forslag, er rent faktisk, at man flytter undervisningspligten ned til 3 år, og den betydning, det kan have. Flytter vi nu skolen længere ned i

systemet? Og hvad bliver så det næste? Jeg mener helt principielt, at vi simpelt hen ikke kan støtte, at vi nu får en undervisningspligt fra 3 år.

Jeg har selvfølgelig respekt for, at man kan have andre holdninger, og at man kan sige, at det her er den eneste måde. Men man burde i hvert fald så i det mindste være konsekvent og sige, det bør gælde alle børn, der har et behov.

Hr. Thomas Adelskov er vel også interesseret i, at uanset ens modersmål skal skolestarten være så optimal som overhovedet muligt, og så må konsekvensen vel være, at man virkelig tog og sagde, at alle børn skal have mulighed for obligatorisk sprogstimulering.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Når jeg spurgte sådan, hænger det selvfølgelig sammen med, at fru Bodil Kornbek og andre ordførere har været meget optaget af, at der findes andre måder at få forældrene til at give accept af, at deres børn deltager i sprogstimulering. Det var derfor, jeg var så særlig interesseret, da fru Bodil Kornbek kom med nogle eksempler på nogle kommuner, som ordføreren mener gør det rigtig godt. Der var min interesse egentlig, om ordføreren vil være med, hvis nu de kommuner står og mangler nogle redskaber i forhold til visse forældregrupper.

Jeg kan så forstå, at ordføreren siger nej, fordi det her forslag indebærer, at man sætter undervisningspligten ned til 3 år. Nu betyder det jo ikke, at man den dag, man fylder 3 år, bliver sat på skolebænken; det betyder sådan set, at fra 3-årsalderen vil der være en sagkyndig, der kommer ud og ser, om barnet nu kan, og så vil man sammen med forældrene planlægge: Hvordan gør vi det her? Det kan være, man først går i gang, når barnet er 3½ eller 4 år – det vil være meget naturligt – med at sprogstimulere. Og sprogstimulering er altså ikke at sætte børnene på skolebænken. Men lad det nu ligge.

Jeg kan forstå, at det er undervisningspligten, der er kerneområdet, og så vil jeg spørge fru Bodil Kornbek: Når forældre pure afviser – lad os lade være med at give nogen eksempler – bare pure afviser at lade deres børn få sprogstimulering, mener fru Bodil Kornbek så ikke, at vi i Folketinget, hvis ikke vi gør noget for de børn, lader de børn i stikken af hensyn til nogle højt besungne principper om undervisningspligt og forældrenes frie valg?

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KD):

Jeg vil sige det på den her måde: Alene at tvinge børnene tror jeg simpelt hen ikke på som værende midlet eller redskabet til at opnå det ønskede resultat. Hvis man virkelig så på det her i en helhed, så ville man først og fremmest hive fat i forældrene. Det her er jo ikke et spørgsmål om, at man bare skal trække børnene ud og sige: Nu skal I tvinges til det. Rent faktisk mener jeg, det er vigtigt at stille krav til forældrene.

Der har vi jo også støttet det forslag, som fru Elsebeth Gerner Nielsen og De Radikale er kommet med, at man simpelt hen skal modtage danskundervisning, når man kommer hertil.

Det mener jeg er en helt anden situation end at sætte barnet i den her tvangssituation og så flytte undervisningspligten til 3 år, samtidig med at man kun rammer en snæver gruppe af børn.

Så jeg er ikke enig i, at det her er måden, men jeg er meget optaget af, at vi finder ud af, hvad årsagerne er til, at nogle forældre siger nej til at lade deres børn modtage sprogstimulering uanset deres baggrund. Hvilke begrundelser ligger der for det? Det er så noget af det, jeg vil prøve at efterlyse under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Ser fru Bodil Kornbek nogle muligheder i at bruge de lokale børnehaver som en oplagt ramme for sprogstimulation netop for de børn, hvor forældrene ønsker, at der skal være en tilknytning til nærmiljøet?

Kl. 19.45

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KD):

Som jeg netop var inde på i min tale, mener vi også, at hvis sprogstimulering virkelig skal have en større betydning, end den har ved bare at få nogle timer om ugen, er det også vigtigt, at sproget bliver brugt, og institutionen er absolut en ramme, hvor netop det at kunne bruge og udvikle sproget vil være helt naturligt for de børn, fordi de så kommer i spil med andre børn, som taler dansk, og også voksne, som netop også har fokus på sprogets udvikling.

Det vil helt klart være en mulighed for de børn for også at blive en del af et fællesskab og dermed også kunne få lov til at udvikle sproget. Så ja, det vil absolut være en relevant mulighed.

Formanden:

Tak til fru Bodil Kornbek.

Så er det undervisningsministeren.

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Jeg vil gerne starte med at takke Folketinget for behandlingen af lovforslagene.

Jeg blandede mig tidligere i debatten, og der var der bl.a. en ordveksling med, jeg tror, det var fru Bodil Kornbek og også fru Elsebeth Gerner Nielsen, der efterlyste en vejledning, og der tror jeg nok, vi kom til at tale lidt forbi hinanden, for naturligvis findes der i dag en vejledning. Jeg står faktisk med den her. Den er dateret 1997.

Men vi vil på baggrund af vedtagelsen af de to lovforslag, som vi behandler i dag, udarbejde en ny vejledning til brug for kommunernes tilrettelæggelse af sprogstimuleringen og i øvrigt også til brug for den visitation, som skal finde sted.

Der har jo i debatten i dag været anvendt mange forskellige tal, og jeg synes måske, der lige er et behov for at præcisere eller ride op, hvordan det egentlig forholder sig.

I dag er det sådan, at 84 pct. af alle tosprogede 3-6-årige går i børnehave. Knap 50 pct. får sprogstimulering i tilknytning til de øvrige pædagogiske aktiviteter i børnehaven. Børn uden for dagtilbud får et 15-timers-tilbud, som kan placeres i børnehaven, SFO'en eller i folkeskolen.

De lovforslag, vi behandler her, betyder, at vi viderefører den praksis, vi kender i dag, men altså på en mere forpligtende måde, i og med at det bliver obligatorisk at tage imod sprogstimulering.

En del af debatten har også kredset om: Jamen hvor mange handler det egentlig om? Hvor mange forældre er det, der frasiger sig det frivillige tilbud, som de får stillet til rådighed i dag? Flere har antydnet, at der i PLS Rambøll-rapporten ikke findes nogen begrundelser for at gøre sprogstimuleringen obligatorisk.

Der vil jeg blot nævne, at evalueringen så at sige ikke beskæftiger sig med problemstillingen om, hvorvidt forældrene tager imod tilbuddet, eller for den sags skyld hvad årsagen skulle være, såfremt de ikke gør det.

Der er nogle forældre, som stadig væk frasiger sig tilbuddet på trods af kommunernes informationsvirksomhed om formålet og nødvendigheden af tilbuddet for børn med behov. Fru Pernille Falcon kunne nævne en enkelt kommune, men vi har også lavet en rundspørge hos andre kommuner, og jeg vil gerne undervejs i ud-

valgsbehandlingen redegøre nærmere for resultatet af den rundspørge, vi har lavet til et par enkelte kommuner.

Jeg ønsker imidlertid med lovforslaget at sikre mig, at ingen børn i Danmark møder op i skolen uden at have stiftet bekendtskab med det danske sprog. Det er min klare overbevisning, at det er nødvendigt at få alle med, hvis vi skal bryde de nedslående resultater fra PISA-undersøgelsen i 2000, som viste, at knap 50 pct. af de unge tosprogede forlader skolen uden tilstrækkelige læsefærdigheder.

En del af debatten har også kredset om, hvorvidt det nu forholdt sig sådan, at børn på 3 år skulle på skolebænken, fordi vi nu gør sprogstimulering obligatorisk.

Der vil jeg gerne understrege, at sprogstimulering ikke er det samme som undervisning sådan i traditionel forstand. Aktiviteterne i forbindelse med sprogstimulering tilrettelægges i overensstemmelse med børnenes alder og naturligvis også børnenes udvikling. Der er ikke tale om undervisning i egentlig forstand, men om målrettede aktiviteter, der tjener til at fremme børnenes tilegnelse af det danske sprog. I aktiviteterne kan der indgå leg og legelignende beskæftigelsesformer, der udvælges og tilrettelægges med særligt henblik på at styrke børnenes sprogtilegnelse. Sproget er således omdrejningspunktet for aktiviteterne og kan således karakteriseres som undervisning, idet der i aktiviteterne kun sættes fokus på en del af barnets oplevelses- og udtryksformer. Dette adskiller sig derfor fra barnets naturlige leg.

Kl. 19.50

Dette blot som en præcisering, da man har kunnet få den opfattelse ved at sidde og lytte til debatten, at der nu var tale om, at børn i 3-årsalderen skulle til at gå i skole. Vi fortsætter med andre ord den sprogstimulering, vi kender i dag, blot mere forpligtende, i og med at det bliver gjort obligatorisk.

Så kan jeg ikke dy mig for at nævne, at jeg finder, at de partier, som er imod lovforslagene her,

i mine øjne gør sig skyldig i en selvmodsigelse. De fleste af partierne har nævnt, at det burde omfatte alle børn, altså obligatorisk sprogstimulering af alle børn. Det vil sige, at hvis det gjaldt alle børn, så havde man ingen problemer med, at der var tale om – i partiernes øjne – tvang. Det synes jeg er en lidt besynderlig måde at argumentere på. Det vil sige, at tvang kan godt gå an, hvis bare det omfatter alle. Jeg troede, det var sådan et principielt synspunkt, man havde, at enten kunne man gå ind for, at noget kunne være obligatorisk, eller også kunne man det ikke, men i mine øjne gør partierne sig her skyldige i en selvmodsigelse.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslagene overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 22. april 2004, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvisse til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 19.52